

Методичні вказівки
до виконання дипломних робіт спеціаліста
для студентів спеціальності «Менеджмент організацій і
адміністрування (фінансово-кредитна діяльність)»

Міністерство науки і освіти України
Вінницький національний технічний університет

Методичні вказівки
до виконання дипломних робіт спеціаліста
для студентів спеціальності «Менеджмент організацій і
адміністрування (фінансово-кредитна діяльність)»

Вінниця
ВНТУ
2016

Рекомендовано до друку Методичною радою Вінницького національного технічного університету Міністерства освіти та науки України (протокол № 3 від 19. 11. 2015 р.)

Рецензенти:

Н. П. Карачина, доктор економічних наук, професор

Л. М. Ткачук, кандидат економічних наук, доцент

Методичні вказівки до виконання дипломних робіт спеціаліста для студентів спеціальності «Менеджмент організацій і адміністрування (фінансово-кредитна діяльність)» / Уклад. В. В. Зянько, І. Ю. Єпіфанова, В. Г. Фурик, Н. Л. Стасюк, В. В. Зянько. – Вінниця : ВНТУ, 2016. – 60 с.

Методичні вказівки являють собою комплекс рекомендацій методичного характеру з організації і виконання дипломної роботи спеціаліста, яка є завершальним етапом підготовки спеціаліста-менеджера за видом економічної діяльності – фінансово-кредитна діяльність. Розкривається зміст та структура дипломної роботи спеціаліста, порядок її виконання, оформлення та підготовки до захисту. Наводяться критерії оцінювання дипломної роботи спеціаліста.

Призначені для студентів спеціальності «Менеджмент організацій і адміністрування» за видом економічної діяльності – фінансово-кредитна діяльність та керівників дипломних робіт спеціаліста.

ЗМІСТ

	ВСТУП	5
1	ПОРЯДОК ПРОХОДЖЕННЯ ПЕРЕДДИПЛОМНОЇ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ	6
2	ТЕМАТИКА ДИПЛОМНИХ РОБІТ	10
3	СТРУКТУРА ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ	12
	3.1 Основні елементи дипломної роботи	12
	3.2 Вимоги до завдання на дипломну роботу	13
	3.3 Вимоги до анотації	13
	3.4 Вимоги до змісту	14
	3.5 Вимоги до вступу	14
4	ВИМОГИ ДО ОСНОВНОЇ ЧАСТИНИ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ	15
	4.1 Вимоги до розділу 1	15
	4.2 Вимоги до розділу 2	16
	4.3 Вимоги до розділу 3	18
	4.4 Вимоги до висновків	19
	4.5 Вимоги до списку використаної літератури	20
5	ВИМОГИ ДО ДОДАТКІВ	20
6	ПРАВИЛА ОФОРМЛЕННЯ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ	21
	6.1 Загальні вимоги.....	21
	6.2 Нумерація	22
	6.3 Таблиці	23
	6.4 Формули	24
	6.5 Загальні правила цитування та посилання на використані джерела	25
	6.6 Оформлення списку використаної літератури	25
	6.7 Додатки	26
7	ЗАХИСТ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЯКОСТІ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ	26
	7.1 Критерії оцінювання якості дипломної роботи	28
8	РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ДЛЯ НАПИСАННЯ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ	29
	Додаток А Угода на проведення практики студентів вищих навчальних закладів	33
	Додаток Б Направлення на практику	35

Додаток В Щоденник практики	36
Додаток Г Звіт про виробничу переддипломну практику	41
Додаток Д Завдання на переддипломну практику	42
Додаток Е Графік написання дипломної роботи спеціаліста ...	43
Додаток Ж Пояснювальна записка до дипломної роботи	44
Додаток И Завдання на дипломну роботу	45
Додаток К Анотація (зразок)	47
Додаток Л Зміст дипломної роботи (зразок)	48
Додаток М Технічне завдання на виконання дипломної роботи	49
Додаток Н Графічний матеріал до захисту дипломної роботи ...	52
Додаток П Алгоритм розрахунку фінансових показників діяльності підприємств	53
Додаток Р Приклади оформлення бібліографічного опису у списку використаної літератури, який подають у дипломній роботі	57
Додаток С Відгук на дипломну роботу	58
Додаток Т Рецензія на дипломну роботу	59

ВСТУП

Дипломна робота є одним з найважливіших напрямів діяльності студента, у процесі якого він одержує знання, вміння та навички у веденні наукових досліджень.

Дипломна робота є підсумковою кваліфікаційною роботою, яка дає можливість виявити рівень засвоєння студентом теоретичних знань та практичної підготовки, здатність до самостійної роботи за вибраною спеціальністю.

Дипломна робота – це самостійне наукове, оригінальне, завершене дослідження студента у галузі знань «Менеджмент і адміністрування» та містить сукупність результатів і положень, що пропонуються для публічного захисту.

Дипломна робота виконується відповідно до напрямів наукових і прикладних досліджень кафедри фінансів та спрямована на вирішення таких завдань:

- виявлення рівня професійної підготовки випускника;
- здатність застосовувати здобуті у вищому навчальному закладі знання для розв’язання складних практичних завдань;
- свідоме засвоєння знань та їх систематизація;
- наявність у студента навичок професійної роботи;
- здатність критично та креативно мислити та вміти аргументувати власну точку зору.

Для збору фактичного матеріалу для виконання аналітичної частини дипломної роботи студент проходить переддипломну виробничу практику (ПВП) на одному чи кількох підприємствах (установах, організаціях).

Методичні вказівки розроблені відповідно до вимог галузевої компоненти стандартів вищої освіти з підготовки фахівців рівня «спеціаліст» спеціальності 7.030601 «Менеджмент організацій і адміністрування (за видами економічної діяльності)», призначені для надання допомоги студентам у виконанні дипломної роботи згідно з чинними стандартами України і містять основні вимоги до змісту та оформлення дипломної роботи, організації її виконання, порядку захисту та оцінювання.

Оскільки результати проведеного дослідження виносяться на публічний захист, це дає змогу студенту показати не тільки міцне засвоєння ним матеріалу дипломної роботи, а й виявити прищеплені навички відстоювати свої переконання в ході наукової полеміки.

Методичні вказівки містять перелік відповідних етапів написання дипломної роботи, виконавців, терміни виконання, особливості звітності, зберігання, а також додатки, які сприятимуть введенню єдиних вимог до їх оформлення.

1 ПОРЯДОК ПРОХОДЖЕННЯ ПЕРЕДДИПЛОМНОЇ ПРАКТИКИ

Студенти проходять переддипломну виробничу практику (ПВП) після закінчення теоретичного навчання.

Тривалість ПВП визначається графіком навчального процесу.

Підставою для направлення студента для проходження переддипломної практики є відповідний наказ по ВНТУ.

Мета переддипломної виробничої практики – набуття навичок самостійної роботи як менеджера-фінансиста, систематизація одержаних під час навчання теоретичних знань та збирання фактичного матеріалу для виконання аналітичної частини дипломної роботи.

До початку ПВП остаточно затверджується тема дипломної роботи і узгоджується з науковим керівником її план, тому студент має можливість спланувати роботу на підприємстві так, щоб зібрати весь фактичний матеріал, необхідний для якісного написання дипломної роботи.

Направлення на ПДП та керівництво її проходженням здійснюється випусковою кафедрою. Після завершення ПВП студент пише звіт, який здає комісії, створеній випусковою кафедрою.

Основні завдання ПВП:

- набуття практичних навичок роботи менеджера фінансово-кредитної діяльності в умовах сучасної діяльності підприємства (установи, організації);
- виявлення (разом із працівниками фінансових служб) резервів вдосконалення фінансової діяльності та підвищення ефективності фінансової роботи підприємства (організації);
- ознайомлення з передовим досвідом роботи з питань планування та організації управління фінансовою діяльністю підприємства;
- набуття навичок проведення науково-дослідної роботи в галузі менеджменту, розширення економічного кругозору;
- збирання необхідних матеріалів для написання дипломної роботи, їх обробка, аналіз та систематизація.

Під час проходження ПВП студент зобов'язаний:

- прибути на місце проходження практики відповідно до встановленого терміну;
- погодити з керівництвом підприємства план-графік виконання програми практики;
- виконувати вказівки керівника практики від підприємства, а також дотримуватися правил внутрішнього розпорядку, охорони праці і техніки безпеки, передбачених на підприємстві;
- виконати програму практики із збирання матеріалів для написання дипломної роботи;
- вести щоденник практики і не пізніше як за день до закінчення терміну практики одержати відгук-оцінку від керівника практики від підприємства (установи, організації).

В обов'язки керівника ПВП від випускової кафедри, яким є, як правило, керівник дипломної роботи, входить:

- проведення організаційних заходів перед виїздом студентів на практику, в тому числі: проведення інструктажу про порядок проходження практики; видача конкретних завдань за темою дипломної роботи;
- контроль за якістю проходження студентами переддипломної практики згідно з планом та програмою;
- методичне керівництво роботою студентів з написання звітів про проходження практики, аналізу зібраних матеріалів, розробки пропозицій тощо;
- розгляд звітів студентів про проходження переддипломної практики, написання відгуку про проведену ними роботу.

Під час проходження ПВП студент виконує такі види робіт:

- аналізує економічну діяльність та історію розвитку підприємства, його організаційно-правовий статус;
- знайомиться зі статутними документами підприємства; видами продукції, що випускається, її номенклатурою та асортиментом; видами платних послуг іншим особам, рівнем спеціалізації і кооперування на підприємстві;
- досліджує виробничу структуру підприємства, технологічний процес та знайомиться з роботою основних структурних підрозділів підприємства;
- вивчає особливості організаційної структури управління підприємством, апарату управління; управління фінансовою діяльністю тощо;
- здійснює аналіз витрат на утримання управлінського персоналу і фінансових служб підприємства, якісний склад кадрів фінансових служб, їх добір, існуючу систему підвищення кваліфікації та перепідготовки кадрів;
- знайомиться зі системою прийняття управлінських рішень, техніко-економічним плануванням, прогнозуванням і прийняттям управлінських рішень;
- вивчає систему показників фінансового планування, форми і періодичність фінансової звітності, схему механізованої обробки фінансових показників (наприклад, заробітної плати, прибутку, амортизаційних відрахувань, сировини і матеріалів тощо);
- знайомиться з плануванням виробничих і фінансово-економічних показників у підрозділах підприємства, вивчає методiku складання плану виробництва цеху і його дільниць на квартал і місяць в натуральному і грошовому (або трудовому) вираженні;
- вивчає зміст виробничої програми цеху, дільниці, порядок її складання; показники обсягу виробництва товарної, валової, чистої продукції у цеховому і внутрішньо цеховому плануванні, порядок їх розрахунку;

- вивчає планування незавершеного виробництва на дільниці і в цеху в цілому, аналізує обґрунтованість виробничої програми, а також забезпечення підприємства трудовими і матеріальними ресурсами;
- аналізує систему планових фінансових показників, особливу увагу приділяючи нормуванню сировини і матеріалів, вносить пропозиції з вдосконалення структури планових показників та методики розробки фінансових планів;
- аналізує план підвищення ефективності роботи підприємства та окремих його підрозділів, бізнес-план, особливу увагу приділяючи методиці розрахунків загальної ефективності виробництва, зниження трудомісткості, зростання продуктивності праці, зниження собівартості продукції та інших показників. Порівнює цю методику з методиками розрахунків, що давалися в університеті, і робить відповідні висновки;
- знайомиться з організацією роботи на підприємстві з винахідниками і раціоналізаторами, їх роллю в підвищенні ефективності виробництва;
- знайомиться з плануванням та організацією мотивації праці, проаналізувавши структуру промислово-виробничого персоналу, існуючі на підприємстві форми та системи оплати праці, організацію преміювання. Розглядає можливість впровадження на підприємстві сучасних систем мотивації праці – участі в прибутках, доходах підприємства і т. ін.;

Студентом можуть вивчатись й інші аспекти діяльності підприємства, доцільність яких обумовлюється темою дипломної роботи та специфікою підприємства, на якому студент проходить практику.

Результати переддипломної практики узагальнюються студентом у письмовому звіті.

Для проходження переддипломної практики студенту необхідно:

1. **Укласти угоду про проходження практики.** Угода укладається у 2-х примірниках і підписується обома сторонами: від ВНТУ і від підприємства та завіряється печатками (*див. додаток А*). (1 примірник угоди залишається на підприємстві, другий реєструється на кафедрі фінансів і здається в кімнату Г209). Угода може укладатися на одного та на кількох студентів).
Студенти заочної форми навчання замість укладання угоди можуть надати довідку про проходження практики (*довідка має бути завірена керівником підприємства та печаткою та надрукована на бланку підприємства*).
Вибір місця практики здійснюється за направленням кафедри або самостійно студентом за погодженням з випусковою кафедрою.
2. **Взяти направлення на практику** (*див. додаток Б*). Направлення є підставою зарахування студента на практику.
3. **Роздрукувати щоденник практики** (*див. додаток В*) (роздруковувати щоденник можна по два листи на одній сторінці з обох боків аркуша формату А4).

Звіт про ПВП має містити такі основні складові частини:

1. **Титульну сторінку звіту (див. додаток Г).**
2. **Угоду про проходження практики чи довідку** (для студентів заочної форми навчання).
3. **Завдання на переддипломну практику**, повністю заповнене та підписане науковим керівником і студентом із зазначенням дати видачі і отримання цього завдання (див. додаток Д).
4. **Заповнений щоденник переддипломної практики.**
5. **Розгорнутий план дипломної роботи**, затверджений (підписаний) науковим керівником.
6. **Організаційно-економічну характеристику об'єкта практики (підприємства, установи, організації), опис системи управління та видів господарської діяльності.**
7. **Список літератури (15–25 джерел)**, який має містити: наукові статті та монографії, за темою дипломної роботи, опубліковані за останні 3 роки; законодавчі та нормативні акти; статистичні збірники та довідники тощо, звідки передбачається брати інформацію для написання дипломної роботи. Підручники, навчальних посібники та методичні вказівки у список літератури включати не потрібно!
8. **Висновок** (до 2-х сторінок), де описується, яка робота виконувалась під час проходження практики, які ставились завдання та як вони виконані, чого досягнуто під час проходження практики (*виконувана під час практики робота має бути спрямована, зокрема, на вирішення завдань дипломної роботи*).
9. **Звітні документи підприємства** за 3 останні роки і/або статистичні та соціологічні дані за трирічний чи більший період. (*Якщо підприємство, на якому студент проходить ПВП, не збігається з підприємством, що аналізуватиметься у дипломній роботі, тоді обов'язково додаються звітні документи того підприємства, діяльність якого буде аналізуватися у дипломній роботі*).
10. До звіту студент додає також інші зібрані під час проходження практики матеріали, зроблені розрахунки, таблиці, пояснення, зразки документів тощо, які в подальшому будуть ним використані в процесі написання дипломної роботи.

2 ТЕМАТИКА ДИПЛОМНИХ РОБІТ

Тематика дипломних робіт щорічно коригується з урахуванням набутого на кафедрі досвіду, побажань спеціалістів, які беруть участь у рецензуванні робіт, та рекомендацій екзаменаційної комісії (ЕК).

Виконання дипломних робіт визначається графіком (див. додаток Е)

Нижче подається тематика дипломних робіт, рекомендована на 2015–2016 навчальний рік.

1. Варіантний аналіз кредитоспроможності підприємств-позичальників комерційного банку.
2. Визначення методів оцінювання вартості майна підприємств виробничої сфери та їх ефективність.
3. Визначення стану та ефективності інвестиційної діяльності підприємства.
4. Визначення стану управління грошовими потоками суб'єкта господарювання.
5. Використання лізингових технологій для оновлення основного капіталу підприємств.
6. Економічна ефективність впровадження інноваційних проектів підприємства.
7. Ефективність використання векселів у розрахункових операціях підприємств.
8. Ефективність ресурсного забезпечення підприємства в умовах трансформаційної кризи.
9. Ефективність франчайзингу як інструмента інвестиційної діяльності підприємств.
10. Методика та організація формування капіталу акціонерного підприємства.
11. Механізм планування діяльності підприємства на основі контролінгу.
12. Міжнародний лізинг в системі зовнішньоекономічних зв'язків України.
13. Обґрунтування відкриття філії підприємства за кордоном та податкові аспекти їх функціонування.
14. Обґрунтування фінансових та інвестиційних рішень за умови ризику.
15. Оптимізація рівня ризиків управління грошовими потоками на підприємстві.
16. Організація управління господарською діяльністю малого підприємства.
17. Напрямки трансформації податкової системи в Україні та її вплив на підприємства.
18. Особливості регулювання інвестиційної діяльності промислового підприємства.
19. Особливості роботи фондового ринку та перспективи його розвитку на Україні.
20. Особливості системного економічного аналізу з метою фінансового оздоровлення підприємств.
21. Особливості фінансової діяльності сучасних селянських (фермерських) господарств.
22. Оцінювання впливу структури активів і пасивів на рентабельність власного капіталу підприємства.
23. Оцінювання ефективності інноваційних проектів.

24. Оцінювання ефективності формування та використання фінансових результатів в процесі управління підприємством.
25. Оцінювання інноваційно-інвестиційного потенціалу підприємства
26. Оцінювання фінансової стійкості підприємства на підставі визначення критеріїв динамічної стабільності .
27. Оцінювання ефективності управління прибутковістю капіталу підприємства.
28. Перспективи розвитку бюджетних методів стимулювання виробництва.
29. Підвищення рівня ефективності управління прибутковістю підприємства.
30. Прогнозування запобігання банкрутству підприємства на основі контролінгу.
31. Резерви активізації інвестиційних процесів підприємства.
32. Розробка механізму управління фінансовим важелем і рентабельністю капіталу підприємства.
33. Стабілізаційні ефекти та перспективи валютно-курсової політики України.
34. Сучасні підходи щодо управління проблемними кредитними операціями комерційних банків.
35. Трансфертне ціноутворення в Україні: проблеми та перспективи.
36. Управління банкрутством підприємств в умовах інноваційного розвитку.
37. Управління виробництвом малих підприємств в умовах ринкових відносин.
38. Управління ефективністю використання трудових ресурсів підприємства.
39. Управління інвестиційною діяльністю страхових компаній.
40. Управління оптимізацією вартості капіталу підприємства в сучасних умовах.
41. Управління оптимізацією вхідних та вихідних грошових потоків підприємства.
42. Управління сучасним процесом амортизації підприємства.
43. Управління формуванням та розподілом фінансів місцевих органів влади.
44. Фінансове управління капіталом підприємства.
45. Фінансування дефіциту бюджету України та його вплив на економічне зростання.
46. Фінансування землевпорядних робіт на Україні в системі реформування земельних відносин.
47. Фінансування розвитку суб'єктів господарювання власним капіталом.

3 СТРУКТУРА ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ

3.1 Основні елементи дипломної роботи

Основними елементами дипломної роботи є:

- титульна сторінка дипломної роботи (пояснювальна записка) (див. додаток Ж);
- завдання на дипломну роботу (див. додаток И);
- анотація та ключові слова (див. додаток К);
- зміст (план) (див. додаток Л);
- перелік скорочень (за необхідністю);
- вступ (приблизно 5% тексту рукопису);
- основна частина, яка містить 4 розділи:
 - **Розділ 1** – теоретична частина (приблизно 25–35% тексту рукопису);
 - **Розділ 2** – аналітична частина (приблизно 35–45% тексту рукопису);
 - **Розділ 3** – прикладна частина (приблизно 15–20% тексту рукопису);
- висновки (приблизно 5% тексту рукопису);
- список використаної літератури;
- додатки: обов'язково додаток «технічне завдання» (див. додаток М), який нумерують як додаток А.

Інші додатки є довідковими і їх кількість не обмежується.

Після додатків до дипломної роботи додається **графічний матеріал**, який студентом був презентований на захисті дипломної роботи. Графічний матеріал має містити не менше 6 таблиць та рисунків. Зразок оформлення графічного матеріалу до захисту дипломної роботи міститься у додатку Н.

3.2 Вимоги до завдання на дипломну роботу

Завдання на дипломну роботу охоплює весь її зміст та містить в собі:

- назву теми дипломної роботи;
- вихідні дані – законодавчі та нормативні документи, фінансову звітність та статутні відомості підприємства, на прикладі якого виконується дипломна робота, базові наукові статті та монографії (3–5 шт.) за темою дипломної роботи;
- короткий зміст основної частини дипломної роботи (розділів 1–3);
- інформацію про консультантів з окремих розділів дипломної роботи;
- дату попереднього захисту дипломної роботи та відведені місця для підписів керівника, консультантів, рецензента та студента.

Завдання на дипломну роботу затверджується завідувачем випускової кафедри і погоджується (для робіт на замовлення) із замовником.

3.3 Вимоги до анотації

В анотації наводиться коротка характеристика основного змісту дипломної роботи та одержаних результатів дослідження. При цьому використовуються переважно прості синтаксичні конструкції, характерні стилю ділових документів та стандартизована термінологія.

Анотація завершується наведенням ключових слів – сталих термінологічних словосполучень, які з позицій інформаційного пошуку визначають смислове навантаження дипломної роботи. Сукупність ключових слів повинна відображати поза контекстом основний зміст наукового дослідження. Ключові слова подаються у називному відмінку, друкуються в рядок, через кому, їх загальна кількість повинна бути в межах п'яти – восьми слів.

Анотація пишеться українською і англійською мовами.

Обсяг анотації – до 600 знаків.

Анотації розміщуються на одній окремій сторінці після індивідуального завдання на дипломну роботу.

3.4 Вимоги до змісту

Зміст розміщують на окремій сторінці після анотацій. Він містить найменування та номери: початкових сторінок усіх розділів, підрозділів та пунктів (якщо вони мають заголовки); висновків до розділів; вступу; загальних висновків; списку використаної літератури; додатків.

3.5 Вимоги до вступу

У вступі до дипломної роботи необхідно:

- розкрити актуальність теми та обґрунтувати необхідність проведення дипломного дослідження за вибраною науковою темою;
- визначити ступінь розробленості теми дипломної роботи в науковій економічній літературі з обов'язковим перерахунком прізвищ вітчизняних та зарубіжних вчених-економістів, які внесли найбільший вклад у дослідження проблем, що висвітлюватимуться у дипломній роботі, та на які акцентують увагу вчені у своїх працях;
- чітко сформулювати мету і завдання дослідження, які треба розглянути, щоб досягти поставленої у дипломній роботі мети;
- визначити об'єкт і предмет дослідження,
- описати основні методи дослідження.

Важливо звернути увагу:

Розкриття актуальності теми дипломної роботи не повинно бути багатослівним, оскільки цьому передувала характеристика сучасного стану розвитку явищ, що мають відношення до дипломної роботи.

Метою написання дипломної роботи, як правило, є «удосконалення системи управління» «обґрунтування заходів та напрямів» тощо, на основі теоретичного дослідження та аналізу практичної діяльності об'єкта дослідження

Формулювання мети як «дослідження» чи «вивчення об'єкта дослідження» є неправильним, оскільки ці слова характеризують лише спосіб досягнення мети.

Завдання дипломної роботи, сформовані у вступі **ОБОВ'ЯЗКОВО** формуються за розділами дипломної роботи і **МАЮТЬ ВІДПОВІДАТИ** завданням, сформованим науковим керівником на бланку індивідуального завдання та технічному завданні.

Об'єктом дослідження є процес чи сукупність відносин, що виникають у процесі дослідження теми дипломної роботи.

Предметом дослідження є лише ті суттєві зв'язки та відносини, які підлягають безпосередньому вивченню в цій роботі, які є головними, визначальними для конкретного дослідження. Отже, предмет дослідження є вужчим, ніж об'єкт.

4 ВИМОГИ ДО ОСНОВНОЇ ЧАСТИНИ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ

4.1 Вимоги до розділу 1

Перший розділ дипломної роботи є суто теоретичним і характеризує здатність студента самостійно опрацювати літературні джерела за темою дослідження із наступним формуванням висновків.

В цьому розділі висвітлюється загальна концепція вибраної теми дослідження та методичні підходи до аналізу об'єкта дослідження.

На початку розділу визначається економічна сутність досліджуваного процесу, явища, його роль і місце в системі управління підприємством. Аналізуються існуючі точки зору учених стосовно трактування основних економічних категорій та принципів аналізу об'єкта дослідження, полеміка економістів з основних проблем теми дипломної роботи і аргументується власна точка зору автора дипломної роботи з питань, що розглядаються.

У розділі необхідно охарактеризувати основні методики, використовувані під час здійснення економічного та фінансово-економічного аналізу вибраного об'єкта дослідження, їх переваги та недоліки, сформулювати та обґрунтувати власний вибір цих методів та принципів аналізу.

Викладення матеріалу у цьому розділі доцільно будувати за принципом поступового звуження діапазону досліджуваних питань так, щоб логічно виділити і постійно тримати в центрі уваги головну, центральну проблему, що є предметом основного аналізу цієї дипломної роботи.

Під час написання розділу використовується наукова економічна література вітчизняних та зарубіжних авторів (монографії, статті в фахових економічних журналах і ЗМІ), статистична та нормативно-законодавча документація (Конституція України, Закони України, Укази Президента України, Постанови уряду тощо), інформація, отримана у мережі Internet.

Важливо звернути увагу:

- не варто переобтяжувати розділ великою кількістю графіків і таблиць (частину з них доцільно винести в додатки);
- розділ **ОБОВ’ЯЗКОВО** повинен містити формули, моделі, які автором будуть використовуватись для написання аналітичної частини дипломного дослідження;
- **ОБОВ’ЯЗКОВИМ** є посилання на джерела використаної інформації;
- розглянуті теоретичні питання за темою дипломної роботи повинні відображати результати сучасних розробок вчених.

Підсумком першого розділу повинен бути стислий висновок, що випливає з досліджуваних питань, аналітичне та практичне вирішення яких стане предметом поглибленого аналізу у розділах 2 і 3 дипломної роботи.

4.2 Вимоги до розділу 2

Цей розділ носить аналітичний характер. Його матеріал є логічним продовженням першого (теоретичного) розділу дипломної роботи і відображає взаємозв’язок теорії і практики.

У розділі аналізується фактичний стан проблеми, що вивчається, з наведенням конкретних прикладів. Досить глибоко і цілеспрямовано досліджується та оцінюється діюча практика господарювання, виявляються закономірності і тенденції фінансово-економічного розвитку на основі використання зібраних первинних документів, іншої інформації за поданих в дослідженні період.

Розділ виконується на підставі достовірної інформації про **об’єкт аналізу у другому розділі**, яким може бути:

- **підприємство (установа, організація тощо) або їх група;**
- *економічна сфера;*
- *економічний регіон;*
- *галузь економіки.*

Інформаційним матеріалом повинні стати:

- **дані фінансово-економічної звітності;**
- *статутні документи підприємств (установ, організацій) тощо;*

- **законодавчі та нормативні документи;**
- *статистичні дані;*
- *дані соціологічних обстежень;*
- *конкретні приклади господарської діяльності.*

У цьому розділі дипломник повинен показати вміння самостійно аналізувати статистичні дані та інший цифровий матеріал, зібраний під час виробничої переддипломної практики, узагальнювати його, формулювати висновки і пропозиції.

Результати аналізу розділу є базою для обґрунтування раціональних управлінських рішень, розробки конкретних заходів та пропозицій, виявлення резервів фінансово-економічної діяльності, зміст яких розкривається у наступному – третьому розділі дипломної роботи.

Якщо об'єктом аналізу другого розділу роботи є конкретне підприємство (організація), то у *підрозділі 2.1* варто вказати:

- назву підприємства, історію його розвитку, дату заснування і реєстрації;
- величину статутного капіталу;
- мету та предмет діяльності;
- організаційно-правову форму господарювання;
- охарактеризувати виробничу діяльність підприємства, його продукцію:
призначення, ринки збуту, конкурентоспроможність;
- дослідити основних конкурентів та постачальників;
- описати організаційну структуру підприємства.

У *підрозділі 2.2* на основі даних фінансової звітності здійснюється оцінювання результатів фінансово-господарської діяльності, проводиться аналіз динаміки системи основних показників фінансово-господарської діяльності підприємства за останні три чи більше років (періодів). Для цього, як правило, розраховують такі основні показники:

- вартість майна (валюта балансу);
- чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг);
- собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг);
- фінансові результати від операційної діяльності;
- фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування;
- величину чистого прибутку (збитків);
- середню величину оборотних активів і власного капіталу;
- коефіцієнт платоспроможності;
- рентабельність основної діяльності (економічної ефективності), власного капіталу тощо;
- коефіцієнти автономії, маневрування, фінансової стабільності;
- показник фінансового левериджу;
- коефіцієнти фінансового ризику, прогнозу банкрутства;
- інші показники.

Всього має бути проаналізовано 15–20 показників, які відображають загальну оцінку фінансово-господарської діяльності підприємства і зроблено факторний аналіз впливу окремих показників на фінансово-економічну діяльність підприємства (наприклад, можна зробити факторний аналіз валового прибутку суб'єкта господарювання, обсягу виробництва, рівня рентабельності тощо).

Алгоритм розрахунку основних фінансових показників діяльності підприємства наведено у **додатку П**.

У **підрозділі 2.3** відповідно до теми дипломної роботи потрібно провести спеціальний поглиблений аналіз фінансово-економічних показників за методикою, що була вибрана і обґрунтована дипломником в першому розділі роботи, з використанням сучасних методів та прийомів фінансового аналізу: графічного методу, методу експертного оцінювання, балансового методу, факторного аналізу тощо.

Завершується аналітичний розділ, як правило, висвітленням існуючої системи управління підприємством та виявленням недоліків в організації управління фінансово-господарською діяльністю (підрозділ 2.4).

Важливо звернути увагу:

Загальна інформація про підприємство не повинна бути дублюванням статуту, а результатом опрацювання установчих документів підприємства та іншої наявної інформації.

Розрахунок показників, які характеризують фінансово-господарську діяльність, має супроводжуватись відповідними таблицями та графіками, в яких відображено динаміку зміни розрахованих показників.

При проведенні спеціального аналізу за темою дипломної роботи необхідним є посилання на формули попереднього розділу. При цьому сама формула не дублюється, а зазначається її номер.

При аналізі організаційної структури підприємства та системи управління за темою дипломної роботи схеми, які характеризують організаційну структуру підприємства в цілому або його окремих підрозділів, наводяться в додатках.

Якщо об'єктом аналізу у другому розділі є економічна сфера, то варто вказати:

- загальну характеристику економічної сфери за останні 5–8 років;
- виявити особливості розвитку економічної сфери;
- здійснити поглиблений аналіз економічних показників, які характеризують вибрану економічну сферу;
- здійснити аналіз системи управління економічною сферою.

Якщо об'єктом аналізу у другому розділі є економічний регіон, то доцільно здійснити аналіз за таким алгоритмом:

- охарактеризувати досліджуваний регіон в цілому;
- виявити тенденції та особливості територіальної структури економіки, природних і трудових ресурсів об'єкта дослідження;
- провести поглиблений аналіз економічних показників за темою дипломного дослідження;
- проаналізувати систему управління економічним регіоном.

4.3 Вимоги до розділу 3

Третій розділ носить прикладний характер. Він має містити не менше двох підрозділів, у яких обґрунтовано викладаються пропозиції та надаються рекомендації дипломника щодо:

- подолання виявлених фінансово-економічних та соціальних проблем;
- перспектив розвитку чи вдосконалення функціонування об'єкта дослідження;
- запозичення та використання в практичній діяльності передового зарубіжного та вітчизняного досвіду з метою вдосконалення структури управління об'єктом;
- підвищення загальної ефективності суб'єкта господарювання, якості і конкурентоспроможності продукції тощо.

Пропозиції і рекомендації повинні супроводжуватись математичними фінансовими розрахунками та визначенням очікуваного економічного і соціального ефекту від їх впровадження.

Примірна послідовність викладених пропозицій може бути такою:

- викладення плану та змісту пропонованих заходів з обґрунтуванням саме їх доцільності з усіх інших можливих альтернативних варіантів прийняття рішень, кожен з яких докладно описується;
- підрахунок витрат на організацію та впровадження запропонованих заходів;
- визначення економічного та соціального ефекту, який передбачається одержати у випадку реалізації запропонованих заходів, з урахуванням екологічного аспекту;
- оптимізація досліджуваної проблеми за допомогою економіко-математичних методів та моделей.

4.4 Вимоги до висновків

Висновки є концентрацією основних положень роботи. Тут не слід поміщати нові положення або розвивати ідеї, які не впливають зі змісту роботи.

Висновки – результат теоретичного осмислення і критичного оцінювання досліджуваної проблеми. Як правило, висновки містять 8–12 пунктів основних положень, які впливають з проведеного в роботі дослідження.

У висновках перш за все обґрунтовано формулюється наукова новизна дослідження та даються відповіді на завдання, сформульовані у вступній частині роботи. Також оцінюється загальний економічний ефект здійсненого аналізу, викладаються негативні та позитивні моменти практики, обґрунтовується необхідність і доцільність проведення заходів, запропонованих автором роботи, спрямованих передусім на поліпшення функціонування досліджуваного об'єкта.

При розробці пропозицій і рекомендацій звертається увага на їх обґрунтованість, реальність і практичну прийнятність.

Важливо звернути увагу:

Висновки по роботі мають бути пронумеровані.
З висновків має бути очевидним, що дипломник виконав усі завдання, сформовані у вступі, та досяг мети дипломної роботи.

4.5 Вимоги до списку використаної літератури

У список використаної літератури входять тільки ті видання, що дійсно були використані в процесі написання дипломної роботи (на які були зроблені відповідні посилання в роботі):

- законодавчі документи;
- постанови уряду з питань економічної реформи;
- монографії,
- статті в періодичній пресі тощо.

Список використаної літератури повинен містити не менше 30 найменувань.

Джерела розміщуються в порядку виникнення посилань у тексті дипломної роботи.

Бібліографічний опис джерел складають відповідно до чинних стандартів з бібліотечної та видавничої справи. *(див. додаток Р).*

5 ВИМОГИ ДО ДОДАТКІВ

Дипломна робота містить обов'язковий додаток – *технічне завдання*, та довідкові додатки (необов'язкові).

Довідкові додатки повинні підтверджувати окремі положення, висновки та пропозиції автора дипломної роботи.

У додатках вміщують матеріал, який:

- необхідний для повноти змісту роботи, але введення його до основної частини може змінити впорядковане й логічне уявлення про роботу;
- не може бути послідовно розміщений в основній частині роботи через великий обсяг або способи відтворення.

Додатки оформлюють відповідно до вимог цих методичних вказівок.

Таблиці, графіки та схеми повинні мати назву і бути пронумеровані.

В основному тексті дипломної роботи обов'язково мають бути посилання на матеріал, що міститься в додатках, і пояснення змісту кожної таблиці, рисунка, схеми тощо, що винесені у додатки.

6 ПРАВИЛА ОФОРМЛЕННЯ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ

6.1 Загальні вимоги

Дипломна робота виконується згідно з вимогами ДСТУ 3008–95. Дипломну роботу друкують машинописним або машинним (за допомогою комп'ютерної техніки) способом на одному боці аркуша білого паперу формату А4 (210×297 мм). За машинописного способу виконання звіт друкують через **півтора інтервала**; за машинного – з розрахунку **не більше 40 рядків на сторінці** за умови рівномірного її заповнення та висотою літер і цифр не менш ніж 1,8 мм. За використання комп'ютерної техніки рекомендовано використовувати **текстовий редактор Word, шрифт 14 пунктів, інтервал 1,5**.

Можна також використати папір форматів у межах від 203×288 до 210×297 мм і подати таблиці та ілюстрації на аркушах формату А3.

Обсяг основного тексту дипломної роботи (від титульної сторінки до списку використаної літератури включно) повинен становити 80–90 сторінок (не включаючи додатки).

Текст дипломної роботи необхідно друкувати, залишаючи береги таких розмірів: лівий – 25 (30) мм, правий – 15 (10) мм, верхній – 20 мм, нижній – 20 мм.

Шрифт друку повинен бути чітким, стрічка – чорного кольору середньої жирності. Щільність тексту дипломної роботи повинна бути однаковою.

Вписувати в текст дипломної роботи окремі іншомовні слова, формули, умовні знаки можна чорнилом, тушшю, пастою тільки чорного кольору, разом з тим, щільність вписаного тексту повинна бути наближеною до щільності основного тексту.

Друкарські помилки, описки і графічні неточності, які виявилися в процесі написання дипломної роботи, можна виправляти підчищенням або зафарбуванням білою фарбою і нанесенням на тому ж місці або між рядками виправленого тексту (фрагмента рисунка) комп'ютерним друком. Допускається наявність не більше двох виправлень на одній сторінці

Текст основної частини дипломної роботи поділяють на розділи та підрозділи (допускаються також пункти).

Заголовки структурних частин дипломної роботи «ЗМІСТ», «ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», ДОДАТКИ» друкують великими літерами симетрично до тексту. Заголовки підрозділів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного підступу. Крапку в кінці заголовка не ставлять. Якщо заголовок складається з двох або більше речень, їх розділяють крапкою. Заголовки пунктів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу в розрядці в підбір до тексту. В кінці заголовка, надрукованого в підбір до тексту, ставиться крапка.

У кінці кожного розділу (не з нової сторінки) писати короткі висновки – 0,4–1,0 с.

Відповідно «ЗМІСТ» роботи обов'язково повинен містити такі назви:

- **Висновок до першого розділу** (у кінці першого розділу);
- **Висновок до другого розділу** (у кінці другого розділу);
- **Висновок до третього розділу** (у кінці третього розділу);

Між заголовком (за винятком заголовка пункту) та текстом необхідно робити пропуск 1–2 інтервали.

Кожну структурну частину дипломної роботи треба починати з нової сторінки.

До загального обсягу дипломної роботи, як уже зазначалось вище, не входять додатки, список використаних джерел, таблиці та рисунки, які повністю займають площу сторінки. Але всі сторінки зазначених елементів підлягають нумерації на загальних засадах.

6.2 Нумерація

Нумерацію сторінок, розділів, підрозділів, пунктів, підпунктів, рисунків, таблиць, формул подають арабськими цифрами без знака №.

Першою сторінкою дипломної роботи є титульний аркуш, який входить до загальної нумерації сторінок дипломної роботи. *На титульному аркуші номер сторінки не ставлять, на наступних сторінках номер проставляють у правому верхньому куті сторінки без крапки в кінці.*

Зміст, перелік умовних позначень, вступ, висновки, список використаних джерел не мають порядкового номера, але всі аркуші, на яких розміщені згадані структурні частини дипломної роботи, нумерують звичайним чином. Не нумерують лише їх заголовки, тобто не можна друкувати «1.ВСТУП», або «Розділ 5. ВИСНОВКИ».

Номер розділу ставлять без слова «РОЗДІЛ», після номера крапку не ставлять і пишуть назву розділу.

Підрозділи нумерують у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, між якими ставлять крапку. В кінці номера підрозділу крапку не ставлять, наприклад: «2.3» (третій підрозділ другого розділу). Потім у тому ж рядку йде заголовок підрозділу.

Пункти нумерують у межах кожного підрозділу. Номер пункту складається з порядкових номерів розділу, підрозділу, пункту, між якими ставлять крапку. В кінці номера крапку не ставлять, наприклад: «1.3.2» (другий пункт третього підрозділу першого розділу). Потім у тому ж рядку йде заголовок пункту. Пункт може не мати заголовка.

Ілюстрації (фотографії, креслення, схеми, графіки, карти) і таблиці необхідно подавати в дипломній роботі безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці. Ілюстрації і таблиці, які

розміщені на окремих сторінках дипломної роботи, входять до загальної нумерації сторінок. Таблицю, рисунок або креслення, розміри якого більші формату А4, враховують як одну сторінку і розміщують у відповідних місцях після згадування в тексті або у додатках.

Ілюстрації позначають словом «Рисунок», а не «Рис.» і нумерують послідовно в межах розділу, за винятком ілюстрацій, поданих у додатках. Ілюстрації підписують ЗНИЗУ ілюстрації.

Таблиці нумерують послідовно (за винятком таблиць, поданих у додатках) в межах розділу. *Зліва над відповідним заголовком таблиці розміщують напис «Таблиця», а не Табл. із зазначенням її номера. Номер таблиці повинен складатися з номера розділу і порядкового номера таблиці, між якими ставиться крапка.*

При переносі частини таблиці на інший аркуш (сторінку) слово «Таблиця» і номер її вказують один раз зліва над першою частиною таблиці, над іншими частинами пишуть слова *«Продовження таблиці», а не «Продовження табл.»* і вказують номер таблиці.

Усі наведені в роботі формули нумерують у межах розділу. Номер формули складається з номера розділу і порядкового номера формули в розділі, між якими ставлять крапку. Нумери формул пишуть біля правого берега аркуша на рівні відповідної формули в круглих дужках, наприклад: (3.1) (перша формула третього розділу). На формули необхідно робити посилання (зазначати джерела зі списку літератури, з яких взято формулу).

Загальне правило пунктуації в тексті з формулами таке: формула входить до речення як його рівноправний елемент. Тому в кінці формул і в тексті перед ними розділові знаки ставлять відповідно до правил пунктуації.

6.3 Таблиці

Цифровий матеріал, як правило, повинен оформлятися у вигляді таблиць.

Кожна таблиця повинна мати назву, яку розміщують над таблицею і друкують симетрично до тексту. Назву і слово «Таблиця» починають з великої літери. Назву не підкреслюють.

Заголовки граф таблиці повинні починатися з великих літер, підзаголовки – з маленьких, якщо вони складають одне речення із заголовком, і з великих, якщо вони є самостійними. Висота рядків повинна бути не меншою 8 мм. Графу з порядковими номерами рядків до таблиці вводити не треба.

Таблицю розміщують після першого згадування про неї в тексті, таким чином, щоб її можна було читати без повороту переплетеного блоку дипломної роботи або з поворотом за годинниковою стрілкою. Таблицю з великою кількістю рядків можна переносити на інший аркуш. При

перенесенні таблиці на інший аркуш (сторінку) назву вміщують тільки над її першою частиною. Таблицю з великою кількістю граф можна ділити на частини і розмішувати одну частину під іншою в межах одної сторінки.

Якщо текст, який повторюється в графі таблиці, складається з одного слова, його можна замінити лапками; якщо з двох або більше слів, то за першого повторення його замінюють словами «Те ж», а далі лапками. Ставити лапки замість цифр, марок, знаків, математичних і хімічних символів, які повторюються, не слід. Якщо цифрові або інші дані в якому-небудь рядку таблиці не подають, то в ньому ставлять прочерк.

6.4 Формули

При використанні формул необхідно дотримуватися певних техніко-орфографічних правил.

Найбільші, а також довгі і громіздкі формули, котрі мають у складі знаки суми, добутку, диференціювання, інтегрування, розміщують на окремих рядках. Це стосується також і всіх нумерованих формул. Для економії місця кілька коротких однотипних формул, відокремлених від тексту, можна подати в одному рядку, а не одну під одною. Невеликі і нескладні формули, що не мають самостійного значення, вписують всередині рядків тексту.

Пояснення значень символів і числових коефіцієнтів треба подавати безпосередньо під формулою в тій послідовності, в якій вони дані у формулі. Значення кожного символу і числового коефіцієнта треба подавати з нового рядка. Перший рядок пояснення починають зі слова «де» без двокрапки.

Рівняння і формули треба виділяти з тексту вільними рядками. Вище і нижче кожної формули потрібно залишити не менше одного вільного рядка. Якщо рівняння не вміщується в один рядок, його слід перенести після знака рівності (=) або після знаків плюс (+), мінус (-), множення (\times) і ділення (:).

Нумерувати слід лише ті формули, на які є посилання у наступному тексті. Інші нумерувати не рекомендується.

Порядкові номери позначають арабськими цифрами в круглих дужках біля правого берега сторінки без крапок від формули до її номера. Номер, який не вміщується у рядку з формулою, переносять у наступний нижче формули. Номер формули за її перенесення вміщують на рівні останнього рядка. Якщо формула знаходиться у рамці, то номер такої формули записують ззовні рамки з правого боку навпроти основного рядка формули. Номер формули-дробу подають на рівні основної горизонтальної риски формули.

Номер групи формул, розміщених в окремих рядках і об'єднаних фігурною дужкою (парантезом), ставиться справа від вістря парантеза, яке знаходиться в середині групи формул і звернене в сторону номера.

Загальне правило пунктуації в тексті з формулами таке: формула входить до речення як його рівноправний елемент. Тому в кінці формул і в тексті перед ними розділові знаки ставлять відповідно до правил пунктуації.

Двокрапку перед формулою ставлять лише у випадках, передбачених правилами пунктуації:

- а) у тексті перед формулою є узагальнювальне слово;
- б) цього потребує побудова тексту, що передує формулі.

Розділовими знаками між формулами, котрі йдуть одна за одною і не відокремлені текстом, можуть бути кома або крапка з комою безпосередньо за формулою до її номера.

Розділові знаки між формулами у парантезі ставлять всередині парантеза. Після таких громіздких математичних виразів, як визначники і матриці, можна розділові знаки не ставити.

6.5 Загальні правила цитування та посилання на використані джерела

При написанні дипломної роботи студент повинен давати посилання на джерела, матеріали або окремі результати з яких наводяться в дипломній роботі, або на ідеях і висновках яких розроблюються проблеми, завдання, питання, вивченню яких присвячена дипломна робота. Такі посилання дають змогу відшукати документи і перевірити достовірність відомостей про цитування документа, дають необхідну інформацію щодо нього, допомагають з'ясувати його зміст, мову тексту, обсяг. *Посилатися слід на останні видання публікацій. На більш ранні видання можна посилатися лише в тих випадках, коли в них наявний матеріал, який не входить до останнього видання.*

Якщо використовують відомості, матеріали з монографій, оглядових статей, інших джерел з великою кількістю сторінок, тоді в посиланні необхідно точно вказати номери сторінок, ілюстрацій, таблиць, формул із джерела, на яке дано посилання в дипломній роботі.

Посилання в тексті дипломної роботи на джерела слід зазначати порядковим номером за переліком посилань, виділеним двома квадратними дужками, наприклад, «... у працях [1–7]...».

Рекомендується в основному тексті або у заключних абзацах розділів давати посилання на особисті наукові праці студента, перелік яких наведено у списку використаної літератури.

Посилання на ілюстрації дипломної роботи вказують порядковим номером ілюстрації, наприклад, «рис. 1.2».

Посилання на формули дипломної роботи вказують порядковим номером формули в дужках, наприклад «... у формулі (2.1)».

На всі таблиці дипломної роботи повинні бути посилання в тексті, тоді як слово «таблиця» в тексті пишуть скорочено, наприклад: «...в табл. 1.2».

У повторних посиланнях на таблиці та ілюстрації треба вказувати скорочено слово «дивись», наприклад: «див. табл. 1.3».

Для підтвердження власних аргументів посиланням на авторитетне джерело або для критичного аналізу того чи іншого друкованого твору слід наводити цитати. Науковий етикет потребує точно відтворювати цитований текст, бо найменше скорочення наведеного витягу може спотворити зміст, закладений автором.

Загальні вимоги до цитування такі:

а) текст цитати починається і закінчується лапками і наводиться в тій граматичній формі, в якій він поданий в джерелі, із збереженням особливостей авторського написання. Наукові терміни, запропоновані іншими авторами, не виділяються лапками, за винятком тих, що викликали загальну полеміку. У цих випадках використовується вираз «так званий»;

б) цитування повинно бути повним, без довільного скорочення авторського тексту і без перекручень думок автора. Пропуск слів, речень, абзаців за цитування допускається без перекручення авторського тексту і позначається трьома крапками. Вони ставляться у будь-якому місці цитати (на початку, всередині, на кінці). Якщо перед випущеним текстом або за ним стояв розділовий знак, то він не зберігається;

в) кожна цитата обов'язково супроводжується посиланням на джерело;

г) за непрямого цитування (переказу, викладу думок інших авторів своїми словами), що дає значну економію тексту, слід бути гранично точним у викладенні думок автора, коректним щодо оцінювання його результатів і давати відповідні посилання на джерело;

д) якщо необхідно виявити ставлення автора дипломної роботи до окремих слів або думок з цитованого тексту, то після них в круглих дужках ставлять знак оклику або знак запитання;

е) якщо автор дипломної роботи, наводячи цитату, виділяє в ній деякі слова, робиться спеціальне застереження, тобто після тексту, який пояснює виділення, ставиться крапка, потім дефіс і вказуються ініціали автора дипломної роботи, а весь текст застереження вміщується у круглі дужки.

6.6 Оформлення списку використаної літератури

Список використаної літератури – елемент бібліографічного апарату, котрий містить бібліографічні описи використаних джерел і розміщується після висновків. Бібліографічний опис складають безпосередньо за друкованим твором або виписують з каталогів і бібліографічних покажчиків повністю без пропусків будь-яких елементів, скорочення назв і т. ін.

Список використаної літератури слід розміщувати в порядку появи посилань в тексті (найбільш зручний для користування і рекомендований для використання у дипломній роботі).

Відомості про джерела, входять до списку літератури, необхідно давати відповідно до вимог державного стандарту з обов'язковим наведенням назв праць.

6.7 Додатки

Додатки оформлюють як продовження дипломної роботи на наступних її сторінках, розміщуючи їх у порядку появи посилань у тексті роботи.

Посередині рядка над заголовком малими літерами з першої великої друкується слово «Додаток ____» і велика літера, що позначає додаток.

Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки, **за винятком літер Г, Є, З, І, Ї, Й, О, Ч, Ь**, наприклад, додаток А, додаток Б і т. д. Один додаток позначається як додаток А.

При оформленні додатків окремою частиною (книгою) на титульному аркуші під назвою дипломної роботи друкують великими літерами слово «ДОДАТКИ».

Текст кожного додатка за необхідності може бути поділений на розділи й підрозділи, які нумерують у межах кожного додатка. У цьому разі перед кожним номером ставлять позначення додатка (літеру) і крапку, наприклад, Б.2 – другий розділ додатка Б; В.3.1 – підрозділ 3.1 додатка В.

Ілюстрації, таблиці і формули, які розміщені в додатках, нумерують у межах кожного додатка, наприклад: рис. Д.1.2 – другий рисунок першого розділу додатка Д; формула (Б.1) – перша формула додатка Б.

7 ЗАХИСТ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЯКОСТІ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ

Остаточний варіант оформленої дипломної роботи, підписаний автором, науковим керівником і консультантами, з письмовим відгуком наукового керівника і рецензією подається на кафедру за 10 днів до початку роботи ЕК із захисту дипломних робіт.

У відгуку наукового керівника оцінюється теоретичний і практичний рівень дослідження, ступінь самостійності виконання, робота рекомендується до захисту, відзначаються її достоїнства і недоліки. Виставляється оцінка або «відмінно», або «добре», або «задовільно». Зразок написання відгуку дивись у **додатку С**.

Рецензентами дипломної роботи можуть бути викладачі вищих навчальних закладів освіти (за винятком викладачів кафедри, на якій виконана дипломна робота), наукових установ, висококваліфіковані фахівці підприємств.

Рецензія повинна бути написана на бланку установи, де працює рецензент, або завірятися печаткою. У ній рецензентом виставляється оцінка або «відмінно», або «добре», або «задовільно». Рецензія повинна

містити обґрунтування виставленої оцінки за дипломну роботу. Зразок написання рецензії дивись у додатку Т.

Після подачі рецензії в дипломну роботу не дозволяється вносити доповнення і зміни!

Допуск дипломної роботи до захисту завіряється підписом завідувача випускової кафедри і вона, разом з відгуком і рецензією (незалежно від того, яка оцінка роботи дана в ній) подається в Державну екзаменаційну комісію для захисту.

Захист дипломних робіт проводиться на відкритому засіданні екзаменаційної комісії (ЕК) за участю не менше 2/3 складу комісії. Уся процедура захисту дипломної роботи триває близько 30 хвилин. Для викладення змісту роботи студент готує доповідь, розраховану на 8–10 хвилин. Як правило, вона будується в тій же послідовності, у якій виконана робота. Однак основну частину виступу повинні складати конструктивні розробки, конкретні пропозиції автора. Докладніше обґрунтовуються ті пропозиції, які рекомендуються для впровадження в практику.

У процесі доповіді можуть використовуватися заздалегідь написані тези (бажано їх не читати) та ілюстративні матеріали (таблиці, схеми, графіки), які рекомендується демонструвати впродовж захисту дипломної роботи у вигляді ілюстративного матеріалу. Кожен вид ілюстративного матеріалу повинен мати свій порядковий номер, його кількість не обмежується.

Після доповіді присутні члени ЕК задають дипломнику запитання, на які він дає короткі, чітко аргументовані відповіді. Потім зачитується відгук наукового керівника і рецензія на роботу, з якими студент знайомиться заздалегідь. На захисті бажана присутність наукового керівника і рецензента.

Після закінчення публічного захисту члени ЕК на закритому засіданні обговорюють результати захисту і більшістю голосів виносять рішення про оцінку роботи за національною шкалою, 5-бальною та за шкалою ECTS. За умови, коли голоси членів ЕК розділилися порівну, вирішальним для прийняття остаточного рішення є голос голови ЕК. При незадовільній оцінці дипломна робота не зараховується і диплом про закінчення ВНЗ не видається.

На відкритому засіданні в день захисту голова ЕК повідомляє рішення про оцінку робіт і про присудження кваліфікації випускникам, що успішно закінчили університет.

Оцінка дипломної роботи, виставлена ЕК, та рішення ЕК про присвоєння кваліфікації випускникові оформляються в заліковій книжці секретарем і підтверджуються підписами голови і членів ЕК.

Дипломні роботи разом з відгуком і рецензією передаються секретареві ЕК, який їх реєструє у спеціальному журналі навчальної частини, після чого дипломні роботи здаються в читальний зал університету.

7.1 Критерії оцінювання якості дипломної роботи

Остаточна оцінка за дипломну роботу виставляється за результатами її захисту перед ЕК. Захист дипломної роботи оцінюється за національною шкалою, за 5-бальною шкалою та за шкалою ECTS.

При виставленні остаточної оцінки за дипломну роботу члени ЕК повинні обов'язково враховувати такі моменти:

- 1) відповідність змісту дипломної роботи вимогам до її написання;
- 2) оцінку рецензента дипломної роботи;
- 3) оцінку наукового керівника дипломної роботи;
- 4) виконання індивідуального графіка написання дипломної роботи;
- 5) захист дипломної роботи її автором перед членами ЕК.

Таблиця 2 – Критерії оцінювання дипломної роботи

Оцінка		
За національною шкалою	За 5 бальною шкалою	За шкалою ECTS
відмінно	5+	A
	5	
	5-	
добре	4+	B
	4	C
	4-	
задовільно	3+	D
	3	E
	3-	
незадовільно	*	FX

Оцінка «**відмінно**» (за системою ECTS – **A**) може бути виставлена лише у тому випадку, якщо на захисті студент показав вільне і глибоке володіння змістом дипломної роботи, використовував ілюстративний матеріал, точно і повно відповів на всі задані запитання членів ЕК, вільно володів науковою термінологією.

Оцінка «**добре**» (за системою ECTS – **B**) виставляється, якщо на захисті студент показав вільне і глибоке володіння змістом дипломної роботи, використовував ілюстративний матеріал, проте, у відповіді на запитання студентом були допущені незначні неточності, які він не зумів повністю виправити після того, як на них було звернуто увагу з боку членів ЕК, в основному володів науковою термінологією.

Оцінка «**добре**» (за системою ECTS – **C**) виставляється, якщо на захисті студент показав, що він в основному володіє змістом дипломної роботи, під час відповіді на запитання студентом були допущені незначні

неточності, які він однак так і не зумів повністю виправити після того, як на них було звернуто увагу з боку членів ЕК, в основному володіє науковою термінологією. Під час доповіді використовувався ілюстративний матеріал, в якому були деякі помилки та неточності.

Оцінка «задовільно» (за системою ECTS – Д) виставляється, якщо на захисті студент показав, що він в основному володіє змістом дипломної роботи, проте, доповідь містить несуттєві помилки. Під час доповіді використовувався ілюстративний матеріал, в якому теж були деякі помилки та неточності. Відповіді на запитання членів ЕК були не зовсім чітко сформульовані. Деякі наукові терміни студент вживав не за їх точним призначенням.

Оцінка «задовільно» (за системою ECTS – Е) виставляється, якщо на захисті студент показав, що він в основному володіє змістом дипломної роботи, проте, доповідь була побудована нелогічно і містила помилки. Під час доповіді використовувався ілюстративний матеріал, в якому теж були деякі помилки та неточності і за коментування якого студент наражався на певні труднощі, які важко долав. Відповіді на запитання членів ЕК були нечітко сформульовані. Деякі наукові терміни студент вживав не за їх точним призначенням.

Оцінка «незадовільно» виставляється, якщо на захисті студент показав, що він не володіє частиною змісту дипломної роботи, його доповідь нелогічна і містить серйозні помилки, а ряд висновків неправильно обґрунтовуються чи взагалі є неправильними. Під час доповіді використовувався ілюстративний матеріал, але змістовно прокоментувати його студент не міг. Відповіді на запитання членів ЕК були нечіткими і поверховими. Знання наукових термінів незадовільне, за пунктами 1–4 середня оцінка не перевищила «3-».

8 РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ДЛЯ НАПИСАННЯ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ

1. Господарський кодекс України [Електронний ресурс]: від 16.01.2003, № 436-IV із змінами та доповненнями. // Законопроекти. / Упр. комп'ютериз. систем Апарату Верховної Ради України. – 2003. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=436-15>. – Назва з екрана.

2. Про банки і банківську діяльність: Закон України із зм. та доп. станом на 20 березня 2006 р. / Міністерство юстиції України. – [Офіц. вид.] – К. : Вид. дім «Ін Юре», 2006. – 120с.

3. Про господарські товариства: Закон України [Електронний ресурс]: від 18.09.1991 № 1560-ХІІ, редакція від 05.11.2008 на підставі 639–17 // Законопроекти / Упр. комп'ютериз. систем Апарату Верховної Ради України. – 2003. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1576-12>.

4. Про заставу: Закон України [Електронний ресурс]: від 02.10.1992 № 2654-ХІІ, редакція від 20.06.2007 на підставі 997-16 // Законопроекти / Упр. комп'ютериз. систем Апарату Верховної Ради України. – 2003. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2654-12>.

5. Про інвестиційну діяльність: Закон України [Електронний ресурс]: від 19.09.91 № 1576-ХІІ, редакція від 01.01.2008 на підставі 1026-16 // Законопроекти / Упр. комп'ютериз. систем Апарату Верховної Ради України. – 2003. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1560-12>. – Назва з екрана.

6. Про іноземні інвестиції: Закон України [Електронний ресурс]: від 13.03.1992 № 2198-ХІІ, редакція від 01.01.2008 на підставі 1026-16 // Законопроекти / Упр. комп'ютериз. систем Апарату Верховної Ради України. – 2003. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2198-12>.

7. Про оподаткування прибутку підприємств: Закон України [Електронний ресурс]: від 28.12.1994 №334/94-ВР, редакція від 31.01.2009 на підставі 882-17 // Законопроекти / Упр. комп'ютериз. систем Апарату Верховної Ради України. – 2003. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=334%2F94-%E2%F0>. – Назва з екрана.

8. Про цінні папери та фондовий ринок: Закон України [Електронний ресурс]: від 23.02.2006 № 3480-15 // Законопроекти / Упр. комп'ютериз. систем Апарату Верховної Ради України. – 2003. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=3480-15>. – Назва з екрана.

9. Методика інтегральної оцінки інвестиційної привабливості підприємств та організацій. [Електронний ресурс]: затв. Наказом агентства з питань запобігання банкрутству 23.02.1998 № 22. // Законопроекти / Упр. комп'ютериз. систем Апарату Верховної Ради України. – 2003. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0214-98>.

10. Методика проведення поглибленого аналізу фінансово-господарського стану підприємств та організацій [Електронний ресурс]: затв. Наказом агентства з питань запобігання банкрутству; Наказ від 27.06.1997 № 81// Законопроекти / Упр. комп'ютериз. систем Апарату Верховної Ради України. – 2003. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0288-97>. – Назва з екрана.

11. ДСТУ 3008–95 Документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура і правила оформлення. Введ. 1996.01.01. – Офіц. вид. – К. : Держстандарт України, 1995. – (Державний стандарт України). – Укр. та рос. мовами.

12. ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання. 2007-07-01. – Офіц. вид. – К. : Держстандарт України, 1995. – (Державний стандарт України). – Укр. та рос. мовами.

13. Фінанси підприємств : навч. посіб. для студ. екон. спец. всіх форм навч. / [М. М. Александрова, Н. Г. Виговська, Г. Г. Кірейцев та ін.]. – [2. вид., перероб. та доп.] – К. : ЦУЛ, 2002. — 268 с.
14. Антонюк Л. Л. Інновації: теорія, механізми розробки та комерціалізації : монографія / Антонюк Л. Л., Поручник А. М., Савчук В. С. – К. : КНЕУ, 2003. – 394 с.
15. Василенко В. О. Антикризове управління підприємством : навч. посіб. для студ. вищих навч. закл. / Василенко О. В. – К. : ЦУЛ, 2003. – 503 с.
16. Васильців Т. Г. Бізнес-планування : [навчальний посібник] / Т. Г. Васильців, Я. Д. Качмарик, В. І. Блонська, Р. Л. Лупак – К. : Знання, 2013. – 207 с.
17. Джеджула В. В. Енергозбереження промислових підприємств: методологія формування, механізм управління : монографія / Джеджула В. В. – Вінниця : ВНТУ, 2014. – 347 с.
18. Єпіфанова І. Ю. Управління інвестиційною діяльністю промислових підприємств : монографія / М. П. Войнаренко, І. Ю. Єпіфанова – Вінниця : ВНТУ, 2011. – 188 с.
19. Захарченко В. І. Інноваційний менеджмент: теорія і практика в умовах трансформації економіки : навч. посіб. / Захарченко В. І., Корсікова Н. М., Меркулов М. М. – К. : Центр учбової літератури, 2012. – 448 с.
20. Зянько В. В. Інноваційне підприємництво: сутність, механізми і форми розвитку : монографія / Зянько В. В. – Вінниця : УНІВЕРСУМ - Вінниця, 2008. – 397 с.
21. Зянько В. В. Інноваційна діяльність підприємств та її фінансове забезпечення в умовах трансформаційних змін економіки України : монографія / Зянько В. В., Єпіфанова І. Ю., Зянько В. В. – Вінниця : ВНТУ, 2015. – 168 с.
22. Зянько В. В. Банківський менеджмент : навч. посіб. для студ. напряму підгот. 0502 «Менеджмент організацій» всіх спец. / Зянько В. В., Коваль Н. О., Тептя О. В. – Вінниця : ВНТУ, 2007. – 127 с.
23. Зянько В. В. Бухгалтерський облік : навчальний посібник / В. В. Зянько, С. В. Крива. – Вінниця : ВНТУ, 2015. – 175 с.
24. Зянько В. В. Фінансовий аналіз та звітність : практикум для студ. спец. "Менеджмент організацій" / В. В. Зянько, І. Ю. Єпіфанова. – Вінницький національний технічний ун-т. – Вінниця : ВНТУ, 2008. – 83 с.
25. Зятковський І. В. Фінанси підприємств : навч. посіб. для студ. екон. спец. вищ. навч. закл. / Зятковський І. В. – К. : Кондор, 2003. – 364 с.
26. Кірейцев Г. Г. Фінансовий менеджмент: [посібник для студ. вищ. навч. закладів] / Г. Г. Кірейцев, Н. Г. Виговська, О. М. Петрук, М. М. Александрова – Житомир, 2001. – 431 с.

27. Копилюк О. І. Фінансовий менеджмент в банку : навч.-метод. посіб. / О. І. Копилюк, Н. С. Кульчицька – Львів : Видавництво Львівської комерційної академії, 2005. — 108 с.
28. Копилюк О. І. Фінансова санація та банкрутство підприємств : навч. посіб. / О. І. Копилюк, А. М. Штангрет. – 2-е. вид. – Львів : УАД, 2005. – 150 с.
29. Крайник О. П. Фінансовий менеджмент : навчальний посібник Крайник О. П. – Львів : ЛРІДУ НАДУ Інтеллект-Захід, 2005. – 256 с.
30. Кузьмін В. В. Банківський менеджмент : навч. посібник для студ. вищих навч. закл. / Кузьмін В. В. – Херсон : ПП Вишемирський В. С., 2006. – 300 с.
31. Лігоненко Л. О. Антикризове управління підприємством : підручник / Лігоненко Л. О. – К. : КНТЕУ, 2005. – 824 с.
32. Скібіцька Л. І. Антикризовий менеджмент : [навч. посіб.] / Л. І. Скібіцька, В. В. Матвеев, В. І. Щелкунов, С. М. Подреза. – К. : Центр учбової літератури, 2014. – 584 с.
33. Слав`юк Р. А. Фінанси підприємств : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / Слав`юк Р. А. – К. : УБС НБУ, 2007. – 550 с.
34. Осецький В. Л. Інвестиції та інновації: проблеми теорії і практики / Осецький В. Л. – К. : ІАЕ УААН, 2003. – 413 с.
35. Фінанси, гроші та кредит : підруч. для студентів екон. спец. ВНЗ / [О. О. Непочатенко, С. М. Колотуха, С. А. Власюк та ін.]. – Умань : Сочінський, 2014. – 482 с.
36. Фінанси підприємств : підручник / [А. М. Поддєрьогін, М. Д. Білик, Л. Д. Буряк та ін.] – 6-ге вид., перероб. та доп. – К. : КНЕУ, 2006. — 552 с.
37. Школа І. М. Інноваційний менеджмент : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / І. М. Школа, І. В. Бутирська. – Чернівці : Книги - ХХІ, 2010. – 311 с.
38. Штангрет А. М. Антикризове управління підприємством : навч. посібник / Штангрет А. М. – Львів : Українська академія друкарства, 2008. – 236 с.
39. Яковец Ю. В. Эпохальные инновации XXI века / Яковец Ю. В. – М. : Экономика, 2004. – 444 с.
40. Яркіна Н. М. Економіка підприємства : навчальний посібник / Яркіна Н. М. – К. : Ліра-К., 2013. – 498 с.

Додаток А

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства освіти і науки,
молоді та спорту України
29.03.2012 № 384

Форма № Н-7.01

УГОДА № ІМ/Ф
на проведення практики студентів вищих навчальних закладів
місто Вінниця « » 20 р.

Ми, що нижче підписалися, з однієї сторони Вінницький національний технічний університет

(повне найменування навчального закладу)

(далі – вищий навчальний заклад), в особі проректора з науково-педагогічної роботи по інтеграції навчання з виробництвом та міжнародної інтеграції Мізерного Віктора Миколайовича

(посада, прізвище та ініціали)

що діє на підставі Статуту

(статут або доручення)

і, з другої сторони, _____

(назва підприємства, організації, установи)

(далі – база практики), в особі _____

(посада,

_____, що діє на підставі
прізвище та ініціали)

(статут підприємства, розпорядження, доручення)

уклали між собою цю угоду на проведення практики студентів:

1. База практики зобов'язується:

1.1. Прийняти студентів на практику згідно з календарним планом:

Шифр і назва напряму підготовки, спеціальності	Курс	Вид практики	Кількість студентів	Строки практики	
				початок	закінчення
7.03060101 – Менеджмент організацій і адміністрування (фінансово-кредитна діяльність)	1	Переддиплом на виробнича практика		___. ___. 20 <u> </u>	___. ___. 20 <u> </u>

1.2. Надіслати до вищого навчального закладу повідомлення встановленого зразка про прибуття на практику студента.

1.3. Призначити наказом кваліфікованих спеціалістів для безпосереднього керівництва практикою.

1.4. Створити необхідні умови для використання студентами програм практики, не

допускати використання їх на посадах та роботах, що не відповідають програмі практики та майбутній спеціальності.

1.5. Забезпечити студентам умови безпечної роботи на кожному робочому місці. Проводити обов'язкові інструктажі з охорони праці: ввідний та на робочому місці. У разі потреби навчати студентів-практикантів безпечних методів праці. Забезпечити спеодягом, запобіжними засобами, лікувально-профілактичним обслуговуванням за нормами, встановленими для штатних працівників.

1.6. Надати студентам-практикантам і керівникам практики від навчального закладу можливість користуватись лабораторіями, кабінетами, майстернями, бібліотеками, технічною та іншою документацією, необхідною для виконання програми практики.

1.7. Забезпечити облік виходу на роботу студентів-практикантів. Про всі порушення трудової дисципліни, внутрішнього розпорядку та про інші порушення повідомляти вищий навчальний заклад.

1.8. Після закінчення практики дати характеристику на кожного студента-практиканта, в котрій відобразити якості підготовленого ним звіту.

1.9. Додаткові умови : **студент зобов'язується самостійно здійснювати оплату свого проїзду до бази практики та проживання.**

2. Вищий навчальний заклад зобов'язується:

2.1. За два місяці до початку практики надати базі практики для погодження програму практики, а не пізніше ніж за тиждень – список студентів, які направляються на практику.

2.2. Призначити керівниками практики кваліфікованих викладачів.

2.3. Забезпечити додержання студентами трудової дисципліни і правил внутрішнього розпорядку. Брати участь у розслідуванні комісією бази практики нещасних випадків, якщо вони сталися зі студентами під час проходження практики.

3. Відповідальність сторін за невиконання угоди.

3.1. Сторони відповідають за невиконання покладених на них обов'язків щодо організації і проведення практики згідно з законодавством про працю в Україні.

3.2. Всі суперечки, що виникають між сторонами за цією угодою, вирішуються у встановленому порядку.

3.3. Угода набуває сили після її підписання сторонами і діє до кінця практики згідно з календарним планом.

3.4. Угода складена у двох примірниках: по одному – базі практики і вищому навчальному закладу.

4. Місцезнаходження сторін:

Навчального закладу: м. Вінниця, Хмельницьке шосе, 95

Бази практики: _____

Підписи та печатки:

Вищий навчальний заклад:

База практики:

(підпис) Мізерний В. М.
(прізвище та ініціали)

(підпис) _____
(прізвище та ініціали)

М. П. «__» _____ 201_ року

М. П. «__» _____ 201_ року

Додаток Б

НАПРАВЛЕННЯ НА ПРАКТИКУ

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства освіти і науки,
молоді та спорту України
29.03.2012 № 384

Форма № Н-7.02

Місце кутового
штампа
вищого навчального
закладу

КЕРІВНИКУ

НАПРАВЛЕННЯ НА ПРАКТИКУ

/є підставою для зарахування на практику/

Згідно з угодою від «__» _____ 201- року № __ІМ/Ф, яку укладено з

(повне найменування підприємства, організації, установи)

направляємо на практику студента 1 курсу, який навчається за напрямом
підготовки (спеціальністю) 7.03060101 – Менеджмент організацій і адміністрування
(фінансово-кредитна діяльність)

Назва практики: переддипломна виробнича практика

Строки практики з «__» _____ 201_ року

по «__» _____ 201_ року

Керівник практики від кафедри _____
(посада, прізвище, ім'я, по батькові)

ПРІЗВИЩА, ІМЕНА ТА ПО БАТЬКОВІ СТУДЕНТІВ

1. _____

М. Керівник виробничої практики ВНЗ

П.

(підпис)

(прізвище та
ініціали)

Додаток В

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства освіти і науки,
молоді та спорту України
29 березня 2012 року № 384

Форма № Н-7.03

Вінницький національний технічний університет

(повне найменування вищого навчального закладу)

ЩОДЕННИК ПРАКТИКИ

переддипломна виробнича практика

(вид і назва практики)

студента _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

Факультет _____ менеджменту _____

Кафедра _____ фінансів _____

освітньо-кваліфікаційний рівень _____ спеціаліст _____

напрямок підготовки _____ 030601 – _____

Менеджмент _____

спеціальність 7.03060101 – Менеджмент організацій і адміністрування
(фінансово-кредитна діяльність) _____

(назва)

_____ I _____ курс, група _____

Студент _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

прибув на підприємство, організацію, установу: _____

Печатка
підприємства, організації, установи «__» _____ 201_ року

_____ (підпис) _____ (посада, прізвище та ініціали відповідальної особи)

Вибув з підприємства, організації, установи:

Печатка
Підприємства, організації, установи «__» _____ 201_ року

_____ (підпис) _____ (посада, прізвище та ініціали відповідальної особи)

Календарний графік проходження практики*

	Назви робіт	Тижні проходження практики					Відмітки про виконання
		1	2	3	4		
1	Загальне ознайомлення з історією та діяльністю організації, установи, підприємства						
2	Ознайомлення з маркетинговою діяльністю організації, установи, підприємства						
3	Ознайомлення з виробничою діяльністю організації						
4	Ознайомлення з роботою економічних і фінансових підрозділів організації та бухгалтерії						
5	Ознайомлення з системою управління (менеджментом) організації						
6	Ознайомлення із системою підготовки та освоєння виробництва нових видів продукції						
7	Ознайомлення з системою управління якістю продукції						
8	Ознайомлення з системою техніко-економічного планування і прогнозування						
9	Ознайомлення з системою оперативного управління (планування) виробництвом						
10	Оформлення звіту						

Керівники практики:

від вищого навчального закладу _____

(підпис)

(прізвище та ініціали)

від підприємства, організації, установи _____

(підпис)

(прізвище та ініціали)

* У графі «Назви робіт» поданий зразок, а взагалі то їх назва має відповідати відділам об'єкта практики (підприємств, банку тощо); у графах «тижні проходження практики» проставляються «галочки» (V або +); у графі «відмітки про виконання» проставляється «виконано»

Відгук і оцінка роботи студента на практиці

(назва підприємства, організації, установи)

Зразок

За час проходження переддипломної виробничої практики студент Іванов І. І. ознайомився з господарською діяльністю підприємства. Зокрема, з роботою основних підрозділів підприємства: планово-фінансовим відділом, відділом кадрів, бухгалтерією. Також ознайомився зі структурою управління підприємством, системою підготовки та освоєння виробництва нових видів продукції, системою управління якістю продукції, системою техніко-економічного планування і прогнозування, системою оперативного управління виробництвом.

Студент Іванов І. І. продемонстрував вміння застосовувати набуті теоретичні знання в практичній діяльності, вміння працювати в колективі підприємства, комунікабельність, управлінські здібності.

У цілому своєю роботою на підприємстві під час проходження практики студент Іванов І. І. показав, що набуті під час навчання у ВНТУ знання дозволяють йому працювати за спеціальністю менеджера, зокрема фінансового менеджера.

Керівник практики від підприємства, організації, установи _____

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Печатка

«__» _____ 201_ року

Додаток Г

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ
Кафедра фінансів

ЗВІТ
про виробничу переддипломну практику на базі

(назва підприємства чи організації)

Виконав студент _____
(ПІБ)

Керівники практики:
від кафедри фінансів ВНТУ

(ПІБ)

від підприємства

(ПІБ)

Вінниця 201_

Додаток Д
(зразок)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри фінансів

_____ д.е.н., проф. Зянько В. В.
(підпис)

«__» _____ 201_ р.

ЗАВДАННЯ

на переддипломну практику

спеціальність 7(8).03060101 – «Менеджмент організацій і адміністрування
(фінансово-кредитна діяльність)»

студенту групи _____
назва групи, ПІБ студента

Тема роботи: _____

Мета переддипломної практики збирання матеріалів, необхідних для підготовки та написання дипломної роботи, узагальнення, систематизація та вдосконалення знань, практичних умінь і навичок на базі конкретного суб'єкта господарювання, оволодіння професійним досвідом, необхідним до самостійної трудової діяльності в галузі менеджменту і адміністрування.

Завдання переддипломної практики:

набути практичних навичок та досвіду роботи зі спеціальності менеджмент організацій і адміністрування у сфері фінансово-кредитної діяльності в сучасних умовах господарювання підприємства (організації);

ознайомитись з досвідом роботи підприємства з питань планування, організації та прийняття управлінських рішень щодо фінансової діяльності підприємства;

зібрати необхідні матеріали для написання дипломної роботи, з метою їх обробки, аналізу та систематизування (форми річної фінансової звітності: Баланс, Звіт про фінансові результати, Звіт про рух грошових коштів, Звіт про власний капітал, Примітки до річної фінансової звітності за 20__–20__ рр., Статут та організаційна структура управління підприємства, характеристика видів діяльності підприємства);

виявити резерви удосконалення фінансової діяльності та підвищення ефективності фінансової роботи підприємства (організації).

Звіт про переддипломну практику повинен містити: організаційну характеристику та організаційну структуру управління підприємства, характеристику системи управління підприємства, характеристику видів діяльності підприємства, звітні дані (форми річної фінансової звітності) підприємства не менше як за три останні роки його діяльності.

Завдання видав _____.201_ р. _____
дата підпис науковий ступінь, вчене звання, ініціали та прізвище керівника практики від кафедри

Завдання отримав _____.201_ р. _____
дата підпис шифр групи, ініціали та прізвище студента

Додаток Е
Графік написання дипломної роботи (ДР) спеціаліста
студента ФМ __ групи _____

Тема ДР: « _____ »

Науковий керівник: _____

Що потрібно виконати	Термін виконання згідно з графіком	Дата перевірки науковим керівником	Підпис наукового керівника
1. Узгодження теми ДР з науковим керівником та її затвердження на засіданні кафедри	20.02.201_		
2. Завершення у чорновому варіанті написання 1-го розділу ДР	15.04.201_		
3. Подання фактичного інформаційного матеріалу для написання 2-го та 3-го розділу ДР, зібраного під час проходження переддипломної практики	30.04.201_		
4. Завершення написання в цілому 1-го розділу ДР	10.05.201_		
5. Завершення написання в цілому 2-го розділу ДР	25.05.201_		
6. Завершення написання в цілому 3-го розділу ДР	03.06.201_		
7. Завершення написання роботи в цілому, оформлення і переплетення	08.06.201_		
8. Подання ДР на підпис зав. кафедри (з усіма необхідними підписами, договором про виконання ДР на замовлення, відгуком, рецензією, ілюстративним матеріалом, електронним варіантом ДР роботи)	10.05.201_		Підпис зав. кафедри
9. Попередній захист ДР.	10.06–12.06 201_	Оцінка рецензента	Оцінка наук. керівника
10. Захист ДР.	15.06–27.06 201_	Оцінка ЕК	Підпис голови ЕК

Примітка. Індивідуальний графік заповнює науковий керівник. За порушення виконання графіка написання дипломної роботи студенту знижується оцінка у відгуку. Індивідуальний графік є обов'язковим документом для одержання допуску дипломної роботи до попереднього захисту.

Вінницький національний технічний університет
Факультет менеджменту
Кафедра фінансів

Пояснювальна записка

до дипломного проекту (роботи) / дипломної роботи

на тему «УПРАВЛІННЯ РИЗИКОМ ЗМІНИ ВІДСОТКОВИХ СТАВОК
НА ФІНАНСОВОМУ РИНКУ (НА ПРИКЛАДІ ПАТ «УКРЕКСІМБАНК»)»

08-43.ДР. XXX.00.XXX.ПЗ

Виконав: студент _ курсу,
групи _____
напряму підготовки (спеціальності)
7.03060101 – Менеджмент організацій і
адміністрування

Іванов І. І.

Керівник: _____
наук. ступінь, вч. звання

ПІБ

Підпис

Рецензент: _____
наук. ступінь, вч. звання

ПІБ

Підпис

Вінниця – 201_ року

Вінницький національний технічний університет
Факультет менеджменту
Кафедра фінансів

Спеціальність 7.06030101 – Менеджмент організацій і адміністрування

ЗАТВЕРДЖУЮ
завідувач кафедри фінансів
д.е.н., професор Зянько В. В.

«__» _____ 201_ р.

ЗАВДАННЯ НА ДИПЛОМНУ РОБОТУ СТУДЕНТУ

Іваненку Івану Івановичу

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема проекту (роботи): _____

Керівник проекту (роботи) Петренко Петро Петрович, к.е.н., доцент,
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом ВНТУ від «__» _____ 201_ року № ____.

2. Строк подання студентом проекту (роботи): (дата попереднього захисту)

3. Вихідні дані до проекту (роботи): _____
вказати конкретні літературні джерела, які використовувалися при написанні роботи (взяті зі списку використаної літератури монографії і наукові статті /окрім підручників і навч. посібників/), а також фінансова звітність досліджуваного підприємства (вказати за які роки), офіційні статистичні дані, законодавчо-нормативні акти

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити): у першому розділі – дослідити ... ;

у другому розділі – проаналізувати ... ;

у третьому розділі – розрахувати (запропонувати, здійснити тощо) ... ;

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень): Таблиці: (перерахувати назви таблиць) _____

Рисунки: (перерахувати назви рисунків)

6. Консультанти розділів проекту (роботи)

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
Спеціальна частина	доцент або проф.кафедри фінансів (окрім наук. керівника)	Дата видачі завдання студенту __ . __ .201_р.	Дата виконання завдання студентом __ . __ .201_р.

7. Дата видачі завдання « ____ » _____ 201_ р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

Назва етапів дипломного проекту (роботи)	Строк виконання етапів проекту (роботи)	Примітка
Формування та затвердження теми дипломної роботи (ДР)		
Виконання теоретичної частини ДР. Перший рубіжний контроль виконання ДР		
Виконання аналітичної частини ДР та розробка рекомендацій та пропозицій. Другий рубіжний контроль виконання ДР		
Попередній захист ДР		
Нормоконтроль ДР		
Рецензування ДР		
Захист ДР		

Завдання видав науковий керівник _____
(підпис) _____ наук. ступінь, вчене звання (посада)

“ __ ” _____ 201_ р. _____
(ініціали та прізвище)

Завдання отримав студент _____
(підпис) _____ (ініціали та прізвище)

“ __ ” _____ 201_ р.

АНОТАЦІЯ

У дипломній роботі досліджено економічну сутність фінансової стійкості підприємства та особливості управління нею, проаналізовано методики аналізу фінансової стійкості підприємства, здійснено оцінювання ефективності економічної діяльності та фінансової стійкості ПрАТ «Вінницька обласна друкарня», запропоновано заходи з підвищення ефективності господарської діяльності та управління фінансовою стійкістю досліджуваного підприємства.

Ключові слова: запас фінансової міцності, ліквідність, платоспроможність, рентабельність, тип фінансової стійкості, фінансова стійкість.

ANNOTATION

In degree thesis has been investigated the economic essence of financial stability of the enterprise and specifics its management. Methods of analysis of enterprise financial stability were analyzed. Evaluation of the effectiveness of economic activity and financial stability of PJSC «Vinnitsa regional printing establishment» were decomposed. Also there has been proposed the measures of improving the business efficiency and manage of financial stability of the investigated company.

Keywords: financial headroom, liquidity, solvency, profitability, type of financial stability, financial stability.

ЗМІСТ

ВСТУП	5
1 ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	8
1.1 Визначення економічної сутності фінансових результатів діяльності підприємства	8
1.2 Особливості управління фінансовими результатами діяльності підприємства	19
1.3 Сучасні методики аналізу фінансових результатів діяльності підприємства	29
Висновок до розділу 1	39
2 АНАЛІЗ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ВАТ «ЛАДИЖИНСЬКИЙ ЗАВОД СИЛКАТНОЇ ЦЕГЛИ»	40
2.1 Економіко-організаційна характеристика підприємства	40
2.2 Аналіз основних показників діяльності підприємства	44
2.3 Аналіз ефективності управління фінансовими результатами діяльності підприємства	53
Висновок до розділу 2	63
3 ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ДІЯЛЬНІСТЮ ВАТ «ЛАДИЖИНСЬКИЙ ЗАВОД СИЛКАТНОЇ ЦЕГЛИ»	64
3.1 Шляхи підвищення ефективності формування та використання фінансових результатів діяльності підприємства	64
3.2 Вдосконалення механізму управління діяльністю підприємства	72
Висновок до розділу 3	82
ВИСНОВКИ	83
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	86
ДОДАТКИ	90

Додаток М
Міністерство освіти і науки України
Вінницький національний технічний університет
Факультет менеджменту
Кафедра фінансів

ПОГОДЖЕНО

Керівник або заступник

(назва підприємства або установи) _____

_____ (ініціали та прізвище)

(підпис)

«___» _____ 20__ р.

(заповнюється для робіт, що виконуються на замовлення
сторонніх організацій)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри фінансів

д.е.н., проф. В. В. Зянько

(підпис)

«___» _____ 201__ р.

ТЕХНІЧНЕ ЗАВДАННЯ

на виконання дипломної роботи

на тему: _____

08-43.ДР.ХХХ.00.00ХТЗ

Науковий керівник: _____
наук. ступінь, вчене звання (посада)

(підпис)

_____ (прізвище, ініціали)

Студент групи _____

назва групи

(підпис)

_____ (прізвище, ініціали)

Вінниця 201__ р.

1. Підстава для виконання дипломної роботи (ДР)

наказ №__ по ВНТУ від «__» _____ 201_р. про затвердження теми ДР.

2. Мета і призначення дипломної роботи

актуальність і обґрунтування необхідності виконання ДР: (5–7 рядків)

мета: (зі вступу роботи)

завдання: (зі вступу роботи)

- дослідити...;
- визначити ...;
- проаналізувати...;
- розробити...;
- запропонувати... .

3. Завдання для виконання економічної розрахункової частини ДР

Розрахувати показники фінансово-економічної діяльності /назва підприємства/: (перерахувати всі розрахункові показники у розділі 2 і/або 3).

4. Вихідні дані для написання дипломної роботи

Офіційні статистичні дані щодо розвитку... (національної економіки, регіону, галузі чи підприємства) або фінансова звітність, внутрішня документація, (об'єкта аналізу), законодавчо-нормативна документація, наукова та навчальна література (вказати назви основних періодичних видань).

5. Виконавець ДР – Петров Петро Петрович, ст. гр. _____ (д/ф або з/ф).

6. Вимоги до виконання ДР

В процесі виконання дипломної роботи потрібно визначити резерви підвищення ефективності діяльності підприємства, використовуючи варіантний аналіз, засоби моделювання. Бажано, щоб робота виконувалась на замовлення підприємства.

7. Етапи ДР і терміни їх виконання

Таблиця 1 – Етапи ДР і терміни їх виконання

Етапи ДР	Зміст етапу	Термін виконання	Очікувані результати
1	2	3	4
Вибір напрямку дослідження	Добір, вивчення та узагальнення науково-економічної та статистичної інформації Розгляд можливих напрямів досліджень та їх оцінювання Вибір напрямку дослідження Обґрунтування прийнятого напрямку дослідження Розроблення, погодження і затвердження ТЗ на ДР	до 25.02.201_р.	розгорнутий план ДР

Продовження таблиці 1

1	2	3	4
Основна (економічна) частина роботи	Теоретичне дослідження проблеми	01.04.201_р.	Розділ 1
	Аналітична частина	25.04.201_р.	Розділ 2
	Розробка рекомендацій та пропозицій	20.05.201_р.	Розділ 3
	Складання висновків за результатами досліджень	30.05.201_р.	Висновки ДР
Узагальнення результатів досліджень, підготовка до захисту роботи	Узагальнення результатів теоретичних та аналітичних досліджень та написання доповіді на захист ДР Оформлення ілюстративного матеріалу, реферату (15-20 арк.), підготовка презентації ДР в редакторі <u>Microsoft Office PowerPoint</u> . Одержання відзиву наукового керівника та рецензії	05.06.201_р.- 08.06.201_р.	Акт впровадження, ілюстративний матеріал, презентація

8. Очікувані результати

В результаті виконання дипломної роботи очікується одержання обґрунтованих рекомендацій та пропозицій, які можуть бути використані на досліджуваному підприємстві (вказати назву), з метою підвищення ефективності його діяльності та покращення фінансових результатів.

9. Матеріали, які подають після завершення написання ДР та її етапів

Переpletена пояснювальна записка дипломної роботи; графічний матеріал; відгук керівника; рецензія зовнішнього рецензента.

10. Порядок приймання ДР та її етапів

Результати дипломної роботи розглядаються на процентовках керівником роботи та завідувачем кафедри відповідно до етапів роботи та термінів їх виконання; проводиться попередній захист роботи та офіційний захист дипломної роботи.

Дата початку роботи – 15.09.201_р.

Граничний термін закінчення робіт – 10.06.201_р.

Додаток Н

Графічний матеріал до захисту дипломної роботи

Завідувач кафедри фінансів _____ д-р екон. наук, професор, Зянько В. В.
(підпис) (наук. ступінь, вчене звання, ініціали та прізвище)

Науковий керівник _____
(підпис) (науковий ступінь, вчене звання, ініціали та прізвище)

Рецензент _____
(підпис) (науковий ступінь, вчене звання, ініціали та прізвище)

Спеціаліст _____
(підпис) (група, П.І.Б.)

Додаток П

Таблиця П.1 - Алгоритм розрахунку фінансових показників діяльності підприємств

Показник	Формула розрахунку			Нормативне значення
	Алгоритм розрахунку	За даними фінансової звітності до 2013 р.	За даними фінансової звітності із 2013 р.	
1. Аналіз майнового стану підприємства				
Коефіцієнт зносу основних засобів	$\frac{\text{Знос}}{\text{Первісна вартість}}$	$\frac{\text{ф.1 р.032 (гр. 4)}}{\text{ф.1 р.031 (гр. 4)}}$	$\frac{\text{ф.1 р.1012 (гр. 4)}}{\text{ф.1 р.1011 (гр. 4)}}$	Зменшення
Коефіцієнт оновлення основних засобів	$\frac{\text{Надходження за рік}}{\text{Первісна вартість}}$	$\frac{\text{ф.5 р.260 (гр. 5)}}{\text{ф.1 р.031 (гр. 4)}}$	$\frac{\text{ф.5 р.260 (гр. 5)}}{\text{ф.1 р.1011 (гр. 4)}}$	Збільшення
Коефіцієнт вибуття основних засобів	$\frac{\text{Вибуття за рік}}{\text{Первісна вартість}}$	$\frac{\text{ф5 р.260 (гр. 8)}}{\text{ф1 р.031 (гр. 3)}}$	$\frac{\text{ф5 р.260 (гр. 8)}}{\text{ф1 р.1011 (гр. 3)}}$	Має бути меншим, ніж коефіцієнт оновлення
2. Аналіз ліквідності підприємства				
Коефіцієнт покриття	$\frac{\text{Оборотні активи}}{\text{Поточні зобов'язання}}$	$\frac{\text{ф.1 р.260}}{\text{ф.1 р.620}}$	$\frac{\text{ф.1 р. 1195}}{\text{ф.1 р.1695}}$	> 1
Коефіцієнт швидкої ліквідності	$\frac{\text{Оборотні активи – Запаси}}{\text{Поточні зобов'язання}}$	$\frac{\text{ф.1 (р.260 - р.100 - р.110 - р.120 - р.130 - р.140)}}{\text{ф.1 р.620}}$	$\frac{\text{ф.1 (р.1195+ р.1100+р.1120)}}{\text{ф.1 р.1695}}$	0,6 – 0,8
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	$\frac{\text{Гроші та їх еквіваленти + Поточні фінансові інвестиції}}{\text{Поточні зобов'язання}}$	$\frac{\text{ф.1 (р.220 + р.230 + р.240)}}{\text{ф.1 р.620}}$	$\frac{\text{ф.1 (р.1160+р.1165)}}{\text{ф.1 р.1695}}$	> 0 Збільшення
Чистий оборотний капітал, тис. грн	Оборотні активи – Поточні зобов'язання	ф.1 (р.260 - р.620)	ф.1 (р.1195 - р.1695)	> 0 Збільшення
3. Аналіз фінансової стійкості підприємства				
Коефіцієнт фінансової автономії	$\frac{\text{Власний капітал}}{\text{Капітал}}$	$\frac{\text{ф.1 р.380}}{\text{ф.1 р.640}}$	$\frac{\text{ф.1 р.1495}}{\text{ф.1 р.1900}}$	> 0,5

Продовження таблиці П.1

Показник	Формула розрахунку			Нормативне значення
	Алгоритм розрахунку	За даними фінансової звітності до 2013 р.	За даними фінансової звітності із 2013 р.	
Коефіцієнт фінансової залежності	$\frac{\text{Капітал}}{\text{Власний капітал}}$	$\frac{\text{ф.1 р.640}}{\text{ф.1 р.380}}$	$\frac{\text{ф.1 р.1900}}{\text{ф.1 р.1495}}$	< 2 Зменшення
Коефіцієнт концентрації залученого капіталу	$\frac{\text{Залучений капітал}}{\text{Капітал}}$	$\frac{\text{ф.1 (р.430 + р.480 + р.620 + р.630)}}{\text{ф.1 р.640}}$	$\frac{\text{ф.1 (р.1595+ +р.1675+р.1700)}}{\text{ф.1 р.1900}}$	< 0,5
Коефіцієнт фінансового ризику	$\frac{\text{Залучений капітал}}{\text{Власний капітал}}$	$\frac{\text{ф.1 (р.430 + р.480 + р.620 + р.630)}}{\text{ф.1 р.380}}$	$\frac{\text{ф.1 (р.1595+ р.1675+р.1700)}}{\text{ф.1 р.1495}}$	< 1 Зменшення
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	$\frac{\text{Власний капітал – необоротні активи}}{\text{Власний капітал}}$	$\frac{\text{ф.1 (р.380 - р.080)}}{\text{ф.1 р.380}}$	$\frac{\text{ф.1 (р.1495 - р.1695)}}{\text{ф.1 р.1495}}$	> 0 Збільшення
Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними засобами	$\frac{\text{Власний капітал – необоротні активи}}{\text{Оборотні активи}}$	$\frac{\text{ф.1 (р.380 - р.080)}}{\text{ф.1 р.260}}$	$\frac{\text{ф.1 (р.1495 - р.1695)}}{\text{ф.1 р.1195}}$	> 0,1
Коефіцієнт забезпеченості запасів власними оборотними коштами	$\frac{\text{Власний капітал – необоротні активи}}{\text{Запаси}}$	$\frac{\text{ф.1 (р.380 - р.080)}}{\text{ф.1 (\sum (р.100 +..+ р.150))}}$	$\frac{\text{ф.1 (р.1495 - р.1695)}}{\text{ф.1 р.1100}}$	> 0,6
4. Аналіз рентабельності підприємства				
Коефіцієнт рентабельності активів	$\frac{\text{Чистий прибуток (збиток)}}{\text{Середньорічна вартість активів}}$	$\frac{\text{ф.2 р.220 або р.225}}{\text{ф.1 (р.280 (гр.3) + р.280 (гр.4)) / 2}}$	$\frac{\text{ф.2 р.2350 або р.2355}}{\text{ф.1 (р.1300 (гр.3) + р.1300 (гр.4)) / 2}}$	> 0 Збільшення
Коефіцієнт рентабельності власного капіталу	$\frac{\text{Чистий прибуток (збиток)}}{\text{Середньорічна вартість власного капіталу}}$	$\frac{\text{ф.2 р.220 або р.225}}{\text{ф.1 (р.380 (гр.3) + р.380 (гр.4)) / 2}}$	$\frac{\text{ф.2 р.2350 або р.2355}}{\text{ф.1 (р.1495 (гр.3) + р.1495 (гр.4)) / 2}}$	> 0 Збільшення

Продовження таблиці П.1

Показник	Формула розрахунку			Нормативне значення
	Алгоритм розрахунку	За даними фінансової звітності до 2013р.	За даними фінансової звітності із 2013 р.	
Коефіцієнт чистої рентабельності продажу	$\frac{\text{Чистий прибуток}}{\text{Чистий дохід (виручка) від реалізації}}$	$\frac{\text{ф.2 р.220 або р.225}}{\text{ф.2 р.035}}$	$\frac{\text{ф.2 р.2350 або р.2355}}{\text{ф.2 р.2000}}$	> 0 Збільшення
Коефіцієнт рентабельності операційної діяльності	$\frac{\text{Прибуток від операційної д-ті}}{\text{Собівартість+Адміністративні витр.+ Витр. на збут+ Інші операційні витр.}}$	$\frac{\text{ф.2 р.100}}{\text{ф.2 (р.040+ р.070+р.080+ р.090)}}$	$\frac{\text{ф.2 р.2190}}{\text{ф.2 (р.2050+ р.2130+ р.2150+ р.2180)}}$	> 0 Збільшення
Коефіцієнт рентабельності звичайної діяльності	$\frac{\text{Прибуток від звичайної д-ті до оподаткування}}{\text{Собівартість+Адміністративні витр.+ Витр. на збут+ Інші операційні витр.+Фінансові витр.+ Витр. від участі в капіталі+Інші витрати}}$	$\frac{\text{ф.2 р.170}}{\text{ф.2 (р.040+ р.070+р.080+ р.090+ р.140+ р.150+ р.160)}}$	$\frac{\text{ф.2 р.2290}}{\text{ф.2 (р.2050+ р.2130+ р.2150+ р.2180+ р.2250+ р.2270)}}$	> 0 Збільшення
Коефіцієнт рентабельності господарської діяльності	$\frac{\text{Чистий прибуток}}{\text{Собівартість+Адміністративні витр.+ Витр. на збут+ Інші операційні витр.+Фінансові витр.+ Витр. від участі в капіталі+Інші витрати}}$	$\frac{\text{ф.2 р.220}}{\text{ф.2 (р.040+ р.070+р.080+ р.090+ р.140+ р.150+ р.160)}}$	$\frac{\text{ф.2 р.2350}}{\text{ф.2 (р.2050+р.2130+ р.2150+р.2180+ р.2250+р.2255+ р.2270)}}$	> 0 Збільшення
5. Аналіз ділової активності підприємства				
Коефіцієнт оборотності активів	$\frac{\text{Чистий дохід (виручка) від реалізації}}{\text{Середньорічна вартість активів}}$	$\frac{\text{ф.2 р.035}}{\text{ф.1 (р.280 (гр.3) + р.280 (гр.4)) / 2}}$	$\frac{\text{ф.2 р.2000}}{\text{ф.1 (р.1300 (гр.3) + р.1300 (гр.4)) / 2}}$	Збільшення
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	$\frac{\text{Чистий дохід (виручка) від реалізації}}{\text{Середньорічна вартість кредиторської заборгованості}}$	$\frac{\text{ф.2 р.035}}{\text{ф.1 (\sum (р.520 +.+ р.600) гр.3 + \sum(р.520 +.+ р.600) гр.4) / 2}}$	$\frac{\text{ф.2 р.2000}}{\text{ф.1 (\sum (р.1615 +.+ р.1650) гр.3 + \sum(р.1615 +.+ р.1650) гр.4) / 2}}$	Збільшення

Продовження таблиці П.1

Показник	Формула розрахунку			Нормативне значення
	Алгоритм розрахунку	За даними фінансової звітності до 2013 р.	За даними фінансової звітності із 2013 р.	
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	Чистий дохід (виручка) від реалізації Середньорічна вартість дебіторської заборгованості	$\frac{\text{ф.2 р.035}}{\text{ф.1} (\sum(\text{р.150} + \dots + \text{р.210}) \text{ гр.3} + \sum(\text{р.150} + \dots + \text{р.210}) \text{ гр.4}) / 2}$	$\frac{\text{ф.2 р.2000}}{\text{ф.1} (\sum(\text{р.1125} + \text{р.1130} + \text{р.1155}) \text{ гр.3} + \sum(\text{р.1125} + \text{р.1130} + \text{р.1155}) \text{ гр.4}) / 2}$	Збільшення
Строк погашення дебіторської заборгованості, днів	Тривалість періоду Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	$\frac{360}{\text{Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості}}$	$\frac{360}{\text{Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості}}$	Зменшення
Строк погашення кредиторської заборгованості, днів	Тривалість періоду Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	$\frac{360}{\text{Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості}}$	$\frac{360}{\text{Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості}}$	Зменшення
Коефіцієнт оборотності основних засобів (фондовіддача)	Чистий дохід (виручка) від реалізації Середньорічна вартість основних засобів	$\frac{\text{ф.2 р.035}}{\text{ф.1} (\text{р.031} (\text{гр.3}) + \text{р.031} (\text{гр.4})) / 2}$	$\frac{\text{ф.2 р.2000}}{\text{ф.1} (\text{р.1010} (\text{гр.3}) + \text{р.1010} (\text{гр.4})) / 2}$	Збільшення
Коефіцієнт оборотності власного капіталу	Чистий дохід (виручка) від реалізації Середньорічна вартість власного капіталу	$\frac{\text{ф.2 р.035}}{\text{ф.1} (\text{р.380} (\text{гр.3}) + \text{р.380} (\text{гр.4})) / 2}$	$\frac{\text{ф.2 р.2000}}{\text{ф.1} (\text{р.1495} (\text{гр.3}) + \text{р.1495} (\text{гр.4})) / 2}$	Збільшення
Коефіцієнт оборотності залученого капіталу	Чистий дохід (виручка) від реалізації Середньорічна вартість залученого капіталу	$\frac{\text{ф.2 р.035}}{\text{ф.1} [(\text{р.420} + \text{р.480} + \text{р.620}) (\text{гр.3}) + [(\text{р.420} + \text{р.480} + \text{р.620}) (\text{гр.4})] / 2}$	$\frac{\text{ф.2 р.2000}}{\text{ф.1} [(\text{р.1595} + \text{р.1695} + \text{р.1700} + \text{р.1800}) (\text{гр.3}) + [(\text{р.1595} + \text{р.1695} + \text{р.1700} + \text{р.1800}) (\text{гр.4})] / 2}$	Збільшення

Додаток Р

Таблиця Р.1 - Приклади оформлення бібліографічного опису у списку використаної літератури, який подають у дипломній роботі

Характеристика джерела	Приклади оформлення
Книги : Один автор	1. Коренівський Д. Г. Дестабілізуючий ефект параметричного білого шуму в неперервних та дискретних динамічних системах / Коренівський Д. Г. – К. : Ін-т математики, 2006. – 111 с.
Два автори	1. Матяш І. Б. Діяльність Надзвичайної дипломатичної місії УНР в Угорщині: історія, спогади, арх. док. / І. Матяш, Ю. Мушка. – К. : Києво-Могилян. акад., 2005. – 397с. 2. Суберляк О. В. Технологія переробки полімерних та композиційних матеріалів : підруч. [для студ. вищ. навч. закл.] / О. В. Суберляк, П. І. Баштанник. – Львів : Растр-7, 2007. – 375 с.
Три автори	Акофф Р. Л. Идеализированное проектирование: как предотвратить завтрашний кризис сегодня. Создание будущего организации / Акофф Р. Л., Магидсон Д., Эддисон Г. Д. ; пер. с англ. Ф. П. Тарасенко. – Д. : Баланс Бизнес Букс, 2007. – XLIII, 265 с.
Чотири автори	Методика нормування ресурсів для виробництва продукції рослинництва / [Вітвіцький В. В., Кисляченко М. Ф., Лобастов І. В., Нечипорук А. А.]. – К. : НДІ "Укראгропромпродуктивність", 2006. – 106 с. – (Бібліотека спеціаліста АПК. Економічні нормативи).
П'ять і більше авторів	1. Психологія менеджмента / (Власов П. К., Липницький А. В., Луцихина І. М. и др.); под ред. Г. С. Никифорова. – [3-е изд.]. – Х. : Гуманит. центр, 2007. – 510 с. 2. Формування здорового способу життя молоді : навч.-метод. посіб. для працівників соц. служб для сім'ї, дітей та молоді / [Т. В. Бондар, О. Г. Карпенко, Д. М. Дикова-Фаворська та ін.]. – К. : Укр. ін.-т соц. дослідж., 2005. – 115 с.
Законодавчі та нормативні документи	1. Кримінально-процесуальний кодекс України : за станом на 1 груд. 2005 р. / Верховна Рада України. – Офіц. вид. – К. : Парлам. вид-во, 2006. – 207 с. – (Бібліотека офіційних видань).
Автореферати дисертацій	1. Новосад І. Я. Технологічне забезпечення виготовлення секцій робочих органів гнучких гвинтових конвеєрів : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. техн. наук : спец. 05.02.08. "Технологія машинобудування" / І. Я. Новосад. – Тернопіль, 2007. — 20, [1] с.
Електронні ресурси	1. Богомольний Б. Р. Медицина екстремальних ситуацій [Електронний ресурс] : навч. посіб. для студ. мед. вузів III–IV рівнів акредитації / Б. Р. Богомольний, В. В. Кононенко, П. М. Чуєв. – 80 Min / 700 MB. – Одеса : Одес. мед. ун-т, 2003. – (Бібліотека студента-медика) – 1 електрон. опт. диск (CD-ROM) ; 12 см. — Систем. вимоги : Pentium ; 32 Mb RAM ; Windows 95, 98, 2000, XP ; MS Word 97–2000. – Назва з контейнера. 2. Бібліотека і доступність інформації у сучасному світі : електронні ресурси в науці, культурі та освіті: (підсумки 10-ї Міжнар. конф. "Крим-2003") [Електронний ресурс] / Л. Й. Костенко, А. О. Чекмарьов, А. Г. Бровкін, І. А. Павлуша // Бібл. вісн. – 2003. – № 4. – С. 43. – Режим доступу до журн.: http://www.nbuv.gov.ua/articles/2003/03klinko.htm .

Додаток С

ВІДГУК

на дипломну роботу

студента групи _____

_____ / Прізвище, ім'я, по батькові /

спеціальності 7.03060101 – Менеджмент організацій і адміністрування
(фінансово-кредитна діяльність)

Тема роботи: «_____»

_____ / назва теми /

У відгуку вказується:

1. Актуальність теми ДР.
2. Повнота розкриття завдань ДР.
3. Наявність огляду різних точок зору на досліджувану проблему та існуючих методик здійснення розрахунку показників, що підлягають дослідженню.
4. Оцінка рівня аналізу інформації, її достовірності, наявність посилань на джерела.
5. Повнота дослідження.
6. Обґрунтованість пропонованих автором заходів та рекомендацій щодо покращення системи управління та організаційної структури об'єкта дослідження.
7. Застосування в роботі економіко-математичних методів, моделей та програм.
8. Повнота і обґрунтованість висновків дипломної роботи та можливість впровадження результатів дослідження.
9. Якість оформлення дипломної роботи.
10. Оцінка за ДР.
11. Висновок про допуск до захисту дипломної роботи перед ЕК.

Науковий керівник:

/посада, науковий ступінь, звання, П.І.Б./

«__»_____20__р.

/підпис/

Додаток Т

РЕЦЕНЗІЯ
на дипломну роботу
студента групи _____

_____ (Прізвище, ім'я, по батькові)
спеціальності 7.03060101 – Менеджмент організацій і адміністрування
(фінансово-кредитна діяльність)

Тема роботи: « _____ »
_____ (назва теми)

Актуальність теми, наукова і практична цінність виконаної дипломної роботи

Відповідність змісту дипломної роботи назві теми, повнота розкриття змісту роботи

Відповідність зроблених автором дипломної роботи висновків сформульованим у вступній частині завданням дипломного дослідження

Наявність у дипломній роботі варіантного аналізу

Повнота зроблених у роботі розрахунків фінансово-економічних показників, аналізу статистичної інформації, їх достовірність

Застосування в роботі економіко-математичних методів, моделей та програм.

Допущені недоліки, їх вплив у цілому на зміст дипломної роботи

Якість оформлення роботи, граматичні та стилістичні помилки, редакційні погрішності
Дипломна робота заслуговує оцінки _____
Оцінка за п'ятибальною системою

Висновок про допуск дипломної роботи до захисту та присвоєння її автору кваліфікації спеціаліста зі спеціальності «Менеджмент організації і адміністрування (фінансово-кредитна діяльність)»

Рецензент: _____
(посада, науковий ступінь, звання, П.І.Б.)

«__» _____ 20__ р.

/підпис/

Навчальне видання

Методичні вказівки до виконання дипломних робіт спеціаліста для студентів спеціальності «Менеджмент організацій і адміністрування (фінансово-кредитна діяльність)»

Редактор В. Дружиніна
Коректор: З. Поліщук

Укладачі: Віталій Володимирович Зянько,
Ірина Юріївна Єпіфанова
Василь Григорович Фурик
Надія Леонідівна Стасюк
Віталій Віталійович Зянько

Оригінал-макет підготовлено І. Ю. Єпіфановою

Підписано до друку 18.11.2016 р..
Формат 29,7×42¼. Папір офсетний.
Гарнітура Times New Roman.
Друк різнографічний. Ум. друк. арк. 3,8
Наклад 40 пр. Зам. № 2016-

Вінницький національний технічний університет,
навчально-методичний відділ ВНТУ.
21021, м. Вінниця, Хмельницьке шосе, 95,
ВНТУ, к. 2201.
Тел. (0432) 59-87-36.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
серія ДК № 3516 від 01.07.2009 р.

Віддруковано у Вінницькому національному технічному університеті
в комп'ютерному інформаційно-видавничому центрі.
21021, м. Вінниця, Хмельницьке шосе, 95,
ВНТУ, ГНК, к. 114.
Тел. (0432) 59-85-32.
publish.vntu.edu.ua; email: kivc.vntu@gmail.com.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
серія ДК № 3516 від 01.07.2009 р.